

**Knjiga vsak četrtek in
vsej s početkom vred ali
v Mariboru je poklicanjem
za dom za celo leto 12 din.,
pot leta 7 din., četrt leta
4 din. Izven Jugoslavije
25 din. Naročnina se pošije
na upravljanje "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru, Koroška cesta 5.
Kdo se dopošilja do odpo-
vodl. Naročnina se plačuje
v naprej.**

Telefon interurban št. 113

Posamezna številka stane 2 kroni ali 50 para.

Pošinina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

43. štev.

Maribor, dne 26. oktobra 1920.

56. letnik.

OBČNI ZBOR JUGOSLOVANSKE KMETSKE ZVEZE

se bo vršil v četrtek, dne 9. novembra t. l., ob desetih dopoldne v Ljubljani, v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica, s sledenim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in tajništva.
2. Organizacijsko poročilo.
3. Poročilo o političnem položaju.
4. Volitev načelstva in celotnega odbora.
5. Sprememba pravil.
6. Sklepanje o zavarovalnicah za živino
7. Poročilo o stanju našega zadružništva in o naših gospodarskih nalogah.
8. Poročilo o davčni in gospodarski politiki vlade in sta lišče JKZ.
9. Slučajnosti.

Vse Kmetske zveze pozivamo, da takoj določijo svoje zastopnike, ki se bodo občnega zbora udeležili. Eventuelne predloge naj pošljejo vsaj en teden dni pred občnim zborom tajništvu JKZ v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna.

Za načelstvo JKZ: Janez Brodar, t.č. načelnik.

Vlada nočje sporazumne ureditve države.

Naša vlada pozna samo eno doslednost, to je doslednost v neodkritost in nepoštenosti. Z nepoštenimi sredstvi političnega podkupovanja je pridobila glasove za ustavo. Ako bi vlada ne bila kupila glasov, ne bi bila nikdar sprejeta v ustavotvorni skupščini centralistična ustava. Že samo s tem je centralizem in na njem zasnovani sedanji režim obsojen pred našo državo in celim omikanim svetom.

Isto nepošteno igro sedanji vlastodržci igrajo naprej napram Hrvatom in Slovencem, ki o centralizmu nočijo nič slišati. Upravne razdelitve države, kakor jo predpisuje utava, še dosedaj niso izvršili, ker se s par celacijo Hrvatske in Slovenije ne upajo Slovencev in Hrvatov udariti po glavi. Centralizem pa so le ohranili in z njim ubijajo državo.

Bolj z ozirom na zunanjji svet, ki skrbno pazi na rajvo notranje-političnih dogodkov v naši državi, kakor pa z ozirom na lastne državljane, med katerimi dnevno narašča nezadovoljnost, so sedanji centralistični mogotci začeli bolj voditi račune o Hrvatih in Slovencih in njihovih zahtevah. Zadnji čas so Hrvatje stopili v ospredje zanimanja srbskih strank, ki so sedaj na vladu.

Predsednik vlade Pašić se kajpada za Hrvate ne zmeni veliko. Za njega je Velika Srbija ideal, ki mu je vedno pred očmi. Predno smo Hrvati in Slovenci stopili v državno zvezo s kraljevino Srbijo — bilo je to

meseca novembra 1918 — je prisrčno in gorko obljudil Hrvatom in Slovencem samostojnost in avtonomijo; ko pa smo se združili, nam je takoj pokazal velikosrbsko kopito. Ko je še bil v Parizu pri sklepanju raznih mirovnih pogodb, je leta 1920 poslal svojega poslušnega pristaša, nekdajnega pariškega poslanika g. Vesniča, v Beograd, da je odrinil od vlade Hrvatom in Slovencem naklonjenega Protiča ter sklenil zvezo z zagrijenim Velesrbom Svetozarjem Pribičevičem. Ta vladala je Pašiću pripravila pot, da je po povrtnu iz Pariza in po volitvah v ustavotvorno skupščino stopil na celo vlade, sestavljeni iz radikalov in demokratov in centralističnih podrepnikov, slovenskih samostojnežev. Odkar je na vladu, uveljavlja korak za korakom svoj velikosrbski državni ideal ter se samo čudi, kako je mogoče, da se tega idealu tudi ne oklenejo Hrvati in Slovenci.

Dokler torej vlada našo državo nekronani Pašić, je vsako prijazno razgovaranje zastopnikov srbskih strank s Hrvati in Slovenci sama neodkritost in prevar. Kakor se nemirnega otroka tolazi z nežnimi besedami ter se ga prijazno poboža, da se umiri in zoper umolkne, tako zastopniki srbskega nadvladstva postopajo napram nezadovoljnim Hrvatom in Slovencem. Torej sama uteha s prevaro.

To je zoper jasno in javno dokazala volitev predsednika zakonodajne skupščine pretekli petek. Centralisti so izdali geslo: Ribar se ne sme zoper voliti, ker je bil na zborovanju javnih delavcev v Zagrebu. Pašić in Pribičevič sta izdala to geslo, Pašić je celo zagrozil, da takoj da ostavko vlade, ko bo izvoljen Ribar. Še grš uologa je v tej zadevi igrал Pribičevič, kateri svojega klubovega člena ni branil, marveč je zoper njega hujskal i radikale i demokrate. Prav bizantinska poštenost. Zagrebški zbor 10. decembra t. l. je bil nedolžna prireditev državoljubečih mož raznih strank in izven strank. Na tem zboru, na katerem se niti z besedico ni hujskalo zoper državo, marveč se je samo osto obsojala sedanja vlada in centralizem ter se zahteval sporazum s Hrvati, je bil tudi bivši predsednik dr. Ribar. Ni govoril ne besedice, ni bil pozdravljen kot skupščinski predsednik, samo mirno je sedel in poslušal. Zato je moral pasti kot predsednik. Ker sta bila na zagrebškem zboru ostro obsojena Pašić in Pribičevič, ni smel dr. Ribar več biti izvoljen za predsednika, ker sto to prepovedali njuni Veličanstvi Pašić in Pribičevič.

Jugoslovanski klub je oddal svoje glasove za dr. Ribarja, ker naš klub podpira vsako stremljenje za doseg sporazuma med tremi plemenji jugoslovanskega naroda. Za Ribarja je tudi glasoval Davidovičeva skupina v demokratični stranki, socialisti in republikanci in nekateri drugi politiki. Sploh je vsa opozicija glasovala za Ribarja, izvzemši srbske zemljoradnike, ki so tako zoper odkrili svoje velikosrbsko srce. Dr. Ribar je dobil 88 glasov, Pašić-Pribičevič kandidat dr. Edo

potrebe šole se postopa, merodajno je le, če je učitelj dober liberalec, če je protiverskega misljenja, če zna udrihati po farjih in katoilskih učiteljih. Znan nam je slučaj, da je samostojni poslanec reklo: pri nas bo tisti nadučitelj, ki ga bom jaz hotel. Res je tam postal vodja mlad učitelj brez skušnje, a bil je divji Sokol in sorodnik tamošnjega poslanca. Tekom enega leta je tako zaforal kot vodja, da mu je moral liberalni nadzornik odvzeti vodstvo šole in ga dati drugemu. Vem za slučaj, ko je vodja svoje šolarje velikokrat polal v drugi razred k učiteljici, sam pa je šolo pustil in Sokole lovil. Seveda sme zanemarjati šolo, da je le Sokol in sluga liberalne stranke. To edino je merodajno pri sedanji šolski oblasti. Zato pa je nastal grozen nered, samovoljnost, pristranost, skoraj popolnoma balkanska korupcija. Kako malo je pri liberalnih učiteljih zmisla za resno delo, je videti iz tega, da v nekaterih krajev, n. pr. na obmejne šole nočeo iti, akoravno so naši obmejni kraji po večini zelo lepi in bi imeli tako lep in hvaležen delokrog. Da vendar koga dobijo na te šole, jim dajejo cukerlčke, denarne ugodnosti ter da se jim dve leti službe tamkaj štejejo za tri leta. Ali nimajo obmejni duhovniki tudi take ugodnosti? Seveda jih nimajo, ker niso v službi liberalcev, ampak ljudstva, jih tudi ne zahtevajo. Te žalostne razmere pri našem šolstvu so začele presediti že liberalcem samim, saj je celo "Tabor" pisal, da se mora proti tistim, ki so teh razmer krivi, naj si bo kraljevi namestnik ali kdo drugi, postopati brez pardona in brez ozira. Seveda vrana vrani oči ne bo skljuvala. Kakor vse propada, kar liberalec v roke vzame, tako propada tudi naše šolstvo in bo propadalo, dokler ga bodo imeli liberalci v svojih rokah. Naši narodni nasprotniki pa se v pest smejijo, ko vidijo, kako liberalci tirajo v pogubo naše šolstvo, kako razburajo ljudstvo s svojo nerodnostjo, brezglavostjo, pristranostjo in brezobzirnostjo. Vsiliši so že v ljudske šole srbski jezik, čeravno nam naša pamet pravi: srbski otroci se ne učijo slovenski v šoli, zakaj se naši morajo srbski? Ali nismo mi enakopravni s Srbi? Prej so nam

Uredništvo: Koroška cesta št. 5. Dokopisi se ne vredajo. Upravnost spominja na naročnino, inverzije in reklamacije. Cene inseracij po dogovoru. Za vedežane oglaševanje primere popust. Nezaprte reklamacije so počitnice prostte. Čekovni račun počitnega urada Ljubljana št. 10.600. Telefon interurban št. 113.

Lukinič pa 124 glasov. To so glasovi zagrijenih centralistov: radikalov, demokratov, vladinih Turkov in slovenskih samostojnežev, ki so tudi to pot sijajno izpričali svojo izdajalsko in hlapčevsko dušo.

Tako je sedanja vladna zveza zopet dokazala, koliko ji je do sporazuma s Hrvati in Slovenci. O sporazumu se govorijo mile in lepe besede, tistim pa, ki se potegujejo za sporazum, se dajejo zaušnice. Na ta način vlada in njene stranke v svoji brezmejni vlastožljnosti pomnožujejo mržnjo med Hrvati in utrujejo Radiču stališče, ki se je zadnji čas začelo občutno menjati. Dokler bodo ljudje take zagrijenosti in nepoštenosti imeli v svojih rokah usodo naše države, bo zla za našo državo in njen napredek.

SOCIALNI TEČAJ ZA FANTE IN MOŽE V CELJU.

V dneh 27., 28. in 29. decembra t. l., v sredo, četrtek in petek po Božiču, priredi Slovenska krščansko-socijalna zveza za celjsko okrožje pod vodstvom g. dr. Korošca in s sodelovanjem 10 izbranih predavateljev v Celju tridevneti socialni tečaj za kmetske fante in može-odbornike in sodelavce pri naših izobraževalnih mladinskih (Orli, Mladiški zveze), gospodarskih in političnih (Kmetska zveza) organizacijah.

Opozorjamo na naslednje:

1. V prvi vrsti bodo sprejeti mladeniči in možje, ki jih bodo za to določila in prijavila zgoraj omenjena društva. Na prijave posameznikov se bodo ozirali pred vsem iz onih krajev, kjer društvo ni, iz drugih pa po možnosti. — Društva naj izberejo za tečaj najspodbnejše in najdelavnejše, ki bodo predavanjem vse tri dni s koristjo sledili, doma v društvu o tečaju poročali in znali podano tvarino tudi v korist društva uporabljati.

2. Prijave naj društva in posamezni udeleženci do pošljejo do dne 1. decembra na tajništvo Slovenske krščansko-socialne zveze v Celju, hotel "Beli vol". V prijavi sporočite tudi: 1. starost, 2. predizobrazbo (šolo), 3. poklic.

3. Tisti, ki želijo skupno hrano vse tri dni, naj pošljejo obenem s prijavo 220 K. Kdo želi hrano samo dva dni, naj vpošlje 150 K, za samo en dan pa 75 K. Kdo hoče hrano samo dva dni ali en dan, naj naznani tudi, kateri dan ali katera dva dni želi hrano. Hrana bo obilna in tečna. — Stanovanja bodo brezplačna.

4. Vsak udeleženec se s prijavo zaveže, da bo vse tri dni na tečaju vztrajal in se predavanj redno in točno udeleževal.

Tajništvo SKSZ v Celju.

Filipov I.:

All smo SHS država?

V ustavi, našem osnovnem državnem zakonom, imamo zagotovljeno, da je naša država — država Srbov,

vsiljevali nemški jezik, da bi nas ponemčili, zdaj pa nas hočejo posrbiti, pravijo drugi, zlasti nemškutarski krog. V naši narodni državi mora imeti naš jezik iste pravice ko srbski, če hoče Srb med nami živeti, naj se naš slovenski, Slovenec, ki bo šel na Srbsko, pa se bo že priučil tistem jeziku. Tisti, ki so nam vtihotapili srbski jezik v ljudske šole, so to storili proti volji ljudstva, so to storili iz pasje ponižnosti pred Srb, naj bi si zapomnili besede: Kdo zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Kako so liberalni učitelji brezobzirni nasproti ljudstvu, kaže zadeva glede počitnic. Dasi so kmetski krog vsestransko in ponovno dokazovali, da so za naše razmere najbolje počitnice v jeseni (september in oktober). vendar se šolska oblast na zahtevo učiteljstva ni nič oziroma na vse ta prošnje, ampak odločila po svoje. In uspeh tega? Ljudje so silno nevoljni in razburjeni ter pravijo: Če se nočete nič na nas, naše potrebe in razmere ozirati, potem pa si sami plačujte šolo, potem se ne bomo za njo več brigali. Ali je bilo treba s tako trinoglavostjo in liberalno brezobzirnostjo razburjati ljudstvo in delati razdor med njimi in šolo? V šoli sedi po 4—10 otrok namesto po 60, otroci in učitelji ubijajo čas brez koristi, ljudstvo pa preklinja. Ko je septembra kanonik Vraber stavil pri višjem šolskem svetu predlog, da se uvedejo zoper jesenske počitnice, kakor se bile prej, so liberalni učitelji zbežali od seje, da se ni moglo tem sklepati.

Ko so sklepali, da se odpravijo šolarske maše in da se katoliško mislečega učitelja zavoljo njegovega verskega prepričanja kaznuje, so junashko sedeli na svojih mestih, ko pa bi bilo treba sklepati o prošnji v korist kmetskega ljudstva, pa se ne zmenijo za te prošnje, ampak obrnejo ljudstvu hrbet. A zapomnite si, prišel bo čas obračuna, tudi v šoli hočemo mi odločevati, ne pa liberalni hujšači in koritarji!

Če bo te vrstice čital kak liberalni učitelj, bo jezik rekel: glej, ta stari stric je tudi sovražnik šole in vči-

Hrvatov in Slovencev. Imamo zagotovljeno tudi svobo do in jednakopravnost.

Podobno smo imeli že v avstrijski ustavi § 19, kjer se je izreklo, da smo jednakopravni in jednakopravnji, kajti ta § 19 avstrijske ustawe pravi: «Vsi narodi v državi so jednakopravni in vsak narod ima brezpogojno pravico ohraniti in gojiti svojo narodnost.» In dalje: «Država priznava popolno jednakopravnost vseh v deželi običajnih jezikov v šoli, v uradih in v javnem življenju.»

Kakor je bil ta avstrijski § 19 le na papirju in se dejansko v javnem življenju posebej napram Slovencem in istrskim Hrvatom ni izvajal, tako je tudi dejansko nasproti Slovencem neresnično in se ne izvaja v pravicah, temveč večinoma le v dolžnostih novo zaznamovanje, da smo mi država Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dejansko smo mi prišli tako daleč, da smo država Srbov, ali Velika Srbija, kjer imamo Slovenci le pravico dajati, poslušati in služiti, ne pa gospodariti. Vso oblast v naši državi imajo Srbi, kakor so jo poprej v Avstriji imeli Nemci. Prej smo imeli nemškutarske izdajice in klečeplazce in kruhoborce ter politične koritarje, ki so se prodajali Nemcem in jim lizali pete ter to, kar je približno tri četere metra nad petami. Sedaj imamo iste vrste ljudi in večinoma so celo to ravno tisti ljudje, ki nas prodajajo in izdajajo centralizmu ter s tem nadvladni in izkorisčanju Belgrada.

Kje se kaže, da nismo jednakopravni.

Da nismo jednakopravni, se kaže v prvi vrsti pri **člankih**. Jednakopravnosti pri bremenih ni, kajti naše slovensko ljudstvo nosi večja bremena, ravno tako tudi Hrvati, denar pe se ne uporablja za gospodarsko povzdroga naših pokrajin, temveč za tiste, ki manj plačajo, pa več dobijo.

Tudi vojaška uprava je jasen dokaz, da nismo jednakopravni. Tiskovine so v cirilici, piše se v cirilici, na naše vojašnice so dali na prvo mesto cirilične napise, naše so pustili samo zraven ali pa spodaj, v Srbiji pa naše pisave sploh nimajo in nočejo.

Obljubil se je nov vojni ali brambni zakon, kjer bi se naj splošno uveljavile olajšave in bi obvezalo načelo, da pri domačih kadrih služijo in ostanejo v svoji pokrajini domači ljudje. Tega ni in naši mladenci morajo živeti naravnost cigansko življenje v Makedoniji in Albaniji ter tam namesto srbskih žandarjev loviti razbojnike, roparje in tatove ob slabih hrani in slabih obleki.

Ljudstvo nima samoupravnih pravic

in prav malo ali nič ne soodločuje samo ali po svojih zastopnikih pri upravi države. Tista laži-samouprava, ki jo z oblastmi pripravlja sedanja Paščevi in Pričičevičevi slovenski hlapci s svojim Pucljem in Kukovcem, je le slovenskega ljudstva in njegove gospodarske moći nedostojno in nevredno gospodarsko in kulturno propadanje in poniževalno beračenje milosti od Belgrada in mogotcev, ki živijo od naših gospodarskih dobrin in našega pridnega dela.

Se občine hočejo!

Edino občina je ostala, kjer si približno ljudstvo samo upravlja svoje zadeve, pa že se čuje, da hočejo tudi to uničiti ter napraviti velike občine. Tam bi radi na račun ljudstva zoper liberalnim lenuhom in prigajajučem bodisi kot demokratje ali kot samostojneži ali socijalni demokratje stesali prav velika korita kot tajništva in bogzna še pod kakšnimi naslovi. Če si v srbskih in macedonskih krajih prebivalci ne znajo in vsled nepismenosti ne morejo upravljati svojih zadev, naj vsaj pustijo naše izobraženo kmetsko ljudstvo v njegovih občinah pri miru, če že se nočejo sami toliko izobraziti in nimajo toliko možnosti, da bi sami gospodarili in odločevali.

Ljudstvo nima sedaj nič govoriti in nič odločevati pri šolstvu, vzeli in skrčili so moč krajnih in okrajnih šolskih svetov, v višjem šolskem svetu med celo trumno »zastopnikov« nima ljudstvo nobenega, katerega bi si

teljstva. Seveda, to ni res: nasprotno je res, ljubim šolo in učiteljstvo, zato pa me boli, kako šolska oblast s svoj nerodnostjo, pristranostjo, s svojim udinjanjem liberalnim politikom žene naše šolstvo v škodo, propad, kakor skušnja kaže in že liberalci sami priznavajo. Srce me boli, ko vidim, kako liberalno učiteljstvo na povelje dr. Žerjava in njegovih podrepnikov divja zoper vse, kar je ljudstvu sveto, kako se ne briga za želje in zahteve krščanskega ljudstva, kako se je udinjalo, predalo vladnim strankam na milost in nemilost. Ali ni to žalostno? Ali ni to v veliko škodo ljudstva, šole in učiteljstva? Te rane odkrivati, te razmere pokazati pred javnostjo je potrebno, da se ozdravijo, kar bi bilo v korist ljudstvu in učiteljstvu. Sicer pa vas, liberalni gg. učitelji vprašam: Ali niste vi, oziroma vaši voditelji največji škodljivci in sovražniki učiteljev? Ali niso liberalni učitelji grdo in podlo nastopali proti lastnim tovarišem, katoliškim mislečim učiteljem, ki nočejo trobili v Žerjavov rog? Ali niste zahtevali, da se jim naj vzamejo službe, češ, da so proti državi in kralju? Ali jih niste obrekovali, tožili pri vladu? To je grdo avstrijskstanovo, gg. liberalni učitelji. Nam kmetom se to judežev obnašanje liberalnih učiteljev proti svojim versko mislečim tovarišem tako zelo trudi, da ne moremo drugega reči: sramota za vas, ki hočete biti odgojitelji naroda, da morete biti tako podli proti svojim tovarišem. A mi pa ljubimo te vaše, od vas obrekovane, po krovem tožene tovariše, krščanske učitelje, jih bomo znali braniti in jim bomo preskrbeli zadoščenje. Vi liberalni učitelji, ki nastopate kot najemniki in prigajajuči centralistov, se nam v resnicu v svoji neznačajnosti studite, dopadajo pa nam vaši katoliški tovariši učitelji. Vi ste nastopili izdajalsko, judeževsko, oni pa moško, značajno. Katoliški učitelji, ki ste jih vi obrekovali,

samo izvolilo. Svoj čas so delali in prikrojevali volilne rede za občine, okrajne zastope, šolske oblasti, deželne zbole Nemci in zaradi korit so jim nemškutariji pomagali, sedaj delajo to v Belgradu in pomagajo jim nove vrste slovenski izdajalci: samostojni, demokratje, socialisti in kako že se vsa ta liberalna pisana družba imenuje.

Na višjih mestih ni naših ljudi.

Velesrbski značaj naše države se kaže tudi v tem, da je na najvišjih odločilnih mestih prav malo ali pa sploh nič Slovencev. Tako rešujejo naše zadeve ljudje, ki ne poznaajo ne naših krajev, ne naših potreb. Povrh seveda nimajo ne volje, ne srca, ne razumevanja za naše zahteve in potrebe ter nas celo zavidajo, da smo si ustvarili v skrbi in v boju, kar imamo. Odtod si boji za bolnišnice, boji za šole, brezuspešni boji za naše zelenice, ceste, uravnava rek in drugo.

Poglejte si carinarnice! Carini se po starem srbskem načinu in službe imajo Srbi in Wrangloveci. Ali je to jednakopravnost?

Oglejte si zastopstvo naše države na zunaj! Ali imate tam no vodilnih mestih enega Slovenca, razen Vošnjaka, ki je dobil štipendijo, ker so samostojneži glasovali za ustavo, s katero se ustvarja Velesrbia, načelo vsem delom pravična Jugoslavija.

Pri vojaštvu ni nič drugače. O belgrajskih ministrovih ni vredno sploh govoriti. Svoj čas so po celem Belgradu začeli govoriti proti Korošcu, češ, da po poslovenil in pohrvatil ministristvo, ker je nastavil tudi dve slovenski, odnosno hrvatski tipkarici.

Tako imamo pri vsej državni upravi ljudi, ki jim je pri vsaki drugi beseda: j . . . ti oca, majko, Boga itd. Edino pri davkarijah še smo sami, ker naši uradniki najbolj strogo in prevestno opravljajo svoj posel in kakor pridni gasilci pumpajo iz naših žil sok, da se tešijo drugi v imenu bratstva in edinstva.

Kje so vzroki, da je tako?

Prvi in glavni vzrok so stranke, ki so jim korita posameznikov več, kakor pa ponos, čast, poštenje in korist slovenskega ljudstva. Žerjavi, Kukovci, Puclji ter Kristani in enaki tiči pri nas so zakrivili takšne razmere in za slovensko ljudstvo tako poniževalno stanje. Gotovo boste malokogar našli, ki bi vam ne vzel, kar mu vi prostovoljno ponujate. Tako so seveda tudi Srbi vzel, kar so ponujali imenovani voditelji in njihove stranke. Če bi oni našega ljudstva ne izdali in ne prodali, bi sedaj ne imeli Velike Srbije, temveč zares vsem pravično skupno jugoslovansko mater »Jugoslavijo«. V njej bi imel vsak del svoj varen kot in bi ga lepo z ljubezni in veseljem urejeval, vsi skupaj pa bi imeli močan, skupen zid na zunaj in dobro ter varno streho.

Tudi Radič je sokriv.

Težka krvida zadene za sedanje razmere tudi vse hrvatske poslance pod vodstvom Radičevim. Če bi oni ne sedeli tako za pečjo doma, temveč bili res poslanci in bi se borili za pravice Hrvatov in državnem zboru z vso vnemo in odločnostjo, bi sedaj niti razmer ne bilo. Kaj pomaga kričati in pisati poslancu doma? Na svoje mesto naj gre in naj zajezi povodenj ter okrepi jez, kjer se podira. Če ga ni, se zida in gradi brez njega in proti njemu.

Tudi naši zavedneži

nosijo veliko krvide. Od vsakega pritepenega kričača se dajo za nos voditi, za vseko bedasto kričavo geslo se cepijo pri volitvah, potem pa vsi skupaj trpimo. Če pride geslo »samostojna«, alo le za njimi, ki še niso prejene poštene napravili za ljudstvo. Če pride geslo: alo proti farjem, imaš jah takoj, čeravno so za verski pouk in krščansko vzgojo. Če pride geslo: kmet kmeta, bodo ti šli mnogi proti tistem, ki je celo življenje delal in se boril za kmetsko ljudstvo ter se pognali za brezverskim obrekovalcem in kričačem. Če bodo prišli z gesлом: gospodarska ali napredna stranka, bo jih se-

da so proti državi in kralju, so zahtevali, naj se jih vse preišče, naj se izvede proti njim stroga preiskava od višje oblasti in naj se jih kaznuje, ako se jim to dokaže. To je moško dejanje, čast katoliškim učiteljem. Oni so torej nastopili možko, vi liberalni učitelji in vaši zastopniki v višjemu šolskem svetu pa ste pokazali najgršo neznačajnost, podlo strahopetnost. Ko bi se moral v seji obravnavati predlog, da se naj uvede preiskava zoper katoliške učitelje in da se jih naj kaznuje, če so krivi, kakor so oni to sami zahtevali, ste vi njih ovdihni, obrekovalci in kriči tožitelji stisnili rep med noge, bežali od seje, niste toliko korajže, značaja imeli, da bi svoje obtožbe, svoja obrekovanja, ki ste jih vrgli v obraz svojim tovarišem, zagovarjali, oziroma dokazali. Odkrito priznam, da ste tako podli in neznačajni, tega ne bi mislil. V očeh vse poštene javnosti ste si za vedno pritisnili pečat izdajstva, ovdavštva, obrekovanja vaših tovarišev. Sramota, večna sramota vam budi!

Sebe ste s tem grdo, neizbrisno umazali, a čista je čast vaših katoliško mislečim tovarišev, vi sami ste priznali s svojim begom od seje, da je to, kar ste jim očitali, radi česar ste jih tožili v Beograd in drugam, sama grda laž, podlo obrekovanje, kakršnega je sposoben samo kak liberalen učitelj. Da morajo otroci krščanskega ljudstva hoditi v šolo h takim podlim značajem in da taki nizkotni značaji vodijo naše šolstvo, to je žalostno, to je nesreča za našo deco in ljudstvo. Pa bo tudi to minulo in podli izdajalci lastnih tovarišev učiteljev bodo dobili — judeževno plačilo. Da bom še pred koncem svojega življenja dočkal tako žalostne pojave med slovenskim učiteljstvom v naši državi, nisem mislil; dal Bog, da bi se kmalu te gnile razmere v našem šolstvu ozdravile.

veda mnogo, ki bodo drli za starimi sleparji, ki so si pridejali novo ime.

Kakšne so posledice?

Plačujemo, da se nam dela tema pred očmi; hlapčujemo za druge, namesto da bi s svoji mgospodarili za sebe. Tako pride, da se moramo zopet in zopet boriti za svoje bolnice, za svoje šole, za sto in sto zadev, ki bi jih dobro in mirno uredili sami. In to bo trajalo, dokler ne bodo ljudje spoznali, da morajo biti edini, sporazumni in odločni v borbi za popolnoma samoupravno Slovenijo. Še le, ko bomo imeli to, bomo resenakopravni in prava država Srbov, Hrvatov in Slovencev.

TEČAJ ZA DEKLETA IN ŽENE V CELJU.

Dne 19. novembra t. l. (na god sv. Elizabete) se vrši v Celju v Narodnem domu dekliški tečaj z naslednjim sporedom:

Ob 8. uri v jutro sv. maša v župni cerkvi.

Od 9. do 13. ure tečaj, na katerem govorijo štiri govorice iz Ljubljane. Vscrbita govorov: 1. Žena in družina. 2. Žena in dobrodelnost. 3. Žena in gospodinjstvo. 4. Žena in javnost.

Popoldne ob 14. uri v župnijski cerkvi nauk za udeleženke. Nato v Narodnem domu žaloogra »Minar in njegova hči«, ki jo vprizori celjska Dekliška zveza.

Vsa izobraževalna društva, vse Dekliške zveze in Orlice naj pošljejo svoje članice na tečaj! Prav gotovo se naj tečaja udeležijo vse predsednice, tajnice in sploh odbornice Dekliških zvez in Orlic! Tudi iz župnij, kjer še nimate Dekliške zveze ali Orlice, pridite v obilnem številu! Lani vas je bilo nad 300; nobeni ni bilo žal — letos vas mora biti še več!

Zelezniška zveza v Celje je v jutro in zvečer zelo ugodna, tako da bode mogle udeleženke povečini isti dan zdoma in domov.

Tajništvo SKSZ v Celju.

O zakonu za pobijanje draginje.

Naša valuta že dalje časa raste in se dviga na bazi v Zürichu. To dviganje je dobro in nam bo tudi znatno koristilo, samo nastane vprašanje: Ali ne bo naša valuta ponovno padla, kakor hitro bo zmanjšalo amerikanskih dolarjev, katere smo dobili potom znanega amerikanskega posojila?

Kadar valuta raste, kadar je v stanju popravljanja, morajo padati tudi cene blagu. Naši trgovci bi morali uvideti velike spremembe v naši valuti, se zadovoljiti z manjšim dobičkom in znižati cene blagu. Pa tako solidnih trgovcev, ki bi uvideli sedanjih naš ugodnih položaj in začeli iti z blagovnimi cenami navzdol, je pri nas malo — ako je sploh kateri.

Naša valuta raste, trgovci nočejo s cenami navzdol, sedaj pa že prihaja državna oblast z zakonom za pobijanje draginje. Zagrebški »Jutarnji list« poroča, da je bil v Zagrebu te dni obsojen po zakonu za pobijanje draginje trgovec z drvimi žid Maks Rosenberg na šest mesecov ječe, 50.000 dinarjev denarne kazni, na izgon iz Jugoslavije in zalogo 20 wagonov drv so mu zaplenili. Obsodba tega zagrebškega žida je vzbudila radi strosti in višine veliko rajburjenje med trgovskimi krogovi.

Državna oblast je ustvarila zakone za pobijanje draginje, da bi potom teh zakonov pritisnila na trgovce, da gredo z blagovnimi cenami navzdol. V očigled ostremu postopanju z zakonom o pobijanju draginje se jezijo trgovski krogovi na državno oblast in jej odrekajo pravico do takih ostrih kazni, ker je ravno država sama največji navijalec blagovnih cen. Vzamimo par primerov: Ako računa kak mestni fijsaker za prevajanje potnika nekaj par več, kot mu je dovoljeno po tarifu, že ga globijo po zakonu za pobijanje draginje, a minister za promet pa lahko po svoji volji in kakor se mu vzljubi povišuje železniške tarife za osebe in blago. Gospod poštni minister je v zadnjem času same z enim razpisom povišal poštne pristojbine za 100 odstotov in se to kar črez noč. Država torej sime navijati cene, ona lahko zahteva vsako, še tako visoko ceno, ki zadegne najbolj v živo ravno revnejše sloje, a posamezni trgovci in prodajalci se morajo pokoravati zakonu za pobijanje draginje.

Treba pa je nadalje pribiti, da velja zakon za pobijanje draginje za celo državo, a izvaja in uporablja se samo v pokrajinh izven Srbije in Črne Gore.

V Beogradu na primer so cene mnogim življenjskim potrebščinam za 40 odstotov višje nego v Zagrebu ali Mariboru, a nikjer ne čitamo, da bi bil kak beogradski trgovec kaznovan po zakonu za pobijanje draginje. V Beogradu je dovoljeno zaslužiti pri marsikaterem blagu 40–50 procentov več nego po drugih prečanskih krajih, da se pokaže moč sedanjega režima in da se nanga trgovce v režimski tabor.

Toliko smo napisali o zopetni uvedbi zakona za pobijanje draginje, a ne z namenom, da bi se zavzemali za trgovce in jih ščitili pri sedanjih neznosnih draginji, ampak radi tega, ker bodo oblast

Z ozirom na sedaj rastočo našo valuto in na zopetno uvedbo zakona za pobijanje draginje smo mnenja, da mora ravno država sama najprej začeti z zniževanjem svojih tarifov, potem bo lahko pritisnila na trgovce, da znižajo cene in ako bo kmet plačeval manjše pristojbine pri raznih oblastih, kupoval v trgovini cenejše blago, bo sam šel navzdol z žitnimi in živinskimi cenami brez pritiska zakona za pobijanje draginje.

Državna oblast bi si naj zapomnila star pregovor, ki pravi: Vzgledi vlečejo, besede mičejo! Država začni s privlačnim vzgledom — znižanjem svojih raznih tarifov in potem bodo mikali ljudske mase razni zakoni za pobijanje draginje!

ŽUPANSKA ZVEZA.

V nedeljo se je vršil v Ljubljani prvi redni občni zbor Županske zveze v navzočnosti nad 100 odposlancev iz vseh krajev Slovenije. V svojem otvoritvenem govoru je načelnik Županske zveze gospod poslanec Stanovnik povdarił, da je avtonomija Slovenije blizu in da je zato treba, da ji vzorno urejene in samoupravne občine bodo podlaga. Poročilo tajnika in blagajnika se je vzel na znanje, vprašanje društvenega glasila pa se je prepustilo v rešitev odboru. Sklenilo se je tudi, da se občni zbori krajevno menjajo. Zato bo prihodnji občni zbor v Celju. Rač. svetnik g. Jože Pirč je poročal o davčni reformi, ki za nas ni sprejemljiva. Mali in srednji ljudje bi po tem davčnem načrtu bili popolnoma uničeni. Zato je občni zbor Županske zveze sklenil, odločen protest proti takemu davčnemu skrupsalu. Isto tako je občni zbor protestiral proti stanovanjskemu pravilniku. Ker pokrajinska uprava, bolje rečeno — okrajna glavarstva, zlasti litijsko okrajno glavarstvo, ovira delovanje podružnice Županske zveze, se je sklenilo, da bodo poslej podružnice le zaupni organi (zaupniki), ki bodo vse vloge pošljali Županski zvezi v Ljubljano, ki bo potem pošiljala dotedne vloge uradno na pristojno oblastvo. Članarina se je določila na 16 krov letno. Od tega dobijo podružnični odbori 4 K, 12 krov pa dobi centralni odbor. Tekom zime bo Županska zveza priredi la 12 poučnih županskih tečajev. V Ljubljani se ustvari poseben tečaj za občinske tajnike, zlasti v vojaških zadevah, ki so prideljene občinskim uradom. Tudi se je sklenilo, da bo Županska zveza založila vse občinske tiskovine. Potrebno je, da se občine zganejo in nakažejo par sto krov podpore Županski zvezi iz rednih dohodkov. Sedaj, ko se sklepajo proračuni, je čas za to.

Občni zbor je sprejel pri slučajnostih številne predloge in nasvete, ki jih radi omejenega prostora ne moremo vseh navesti. Kot kurijozum omenjam, da je baje izdelan načrt nekega poštnega pravilnika, po katerem naj bi pri poštah III. razr. po deželi odpadli seki pismonošči, a dostavljanje bi potem moralata prevzeti županstva!

To je pač višek upravne modrosti, zato je bilo sklenjeno, da Županska zveza dožene, kaj je na tem pravilniku in ga zahteva na vpogled. Enako se zahtevajo od vlade na vpogled in v izjavo vsi načrti zakonov, naredb in pravilnikov, ki posegajo v avtonome pravice občin ali jih hočejo kršiti in omejevati z načrtanjem poslov, ki obsolutno niso občinska stvar. To so zahteve zlasti glede načrta za nov občinski red in načrta vojaškega zakona. Govori se tudi, da se nameravajo vzeti občinam občinski lovi. Teh pravic si občine ne dajo vzeti. Županska zveza bo skrbela, da se občinam ne bodo jemale ali kratile pravice.

Vse to in še mnogo drugih važnih sklepov priča, da je Županska zveza sredi marljivega delovanja za blagor občin in v brambi njihovih samoupravnih pravic. Zato naj postane njen član vsak, ki ima pravico do tega. Potem bo naša tisočeroglava armada gotovo zmagovala na celi črti.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Pri volitvah skupščinskega predsednika se je pokazalo, da je demokratska stranka v popolnem razpadu. Nad 30 demokratskih poslancev, je glasovalo proti volji prvakov današnjega režima Pašiču in Pribičevižu, precej poslancev je pa tudi ostalo doma, ker se nočejo zameriti ne na eno ne na drugo stran. Razkol demokratov je opisal tudi demokratski poslanec Angjeljanovič drugi dan po volitvah v beograjskem listu «Novosti», kjer pravi, da demokratska stranka nič več ne pomeni in da je vsled razdorov in razkolov padla na stopnjo vladnih Turkov in pa samostojnežev.

Ob isti priliki so se pokazali tudi zemljoradniki v svoji pravi luči in podobi. Kakor se je že poročalo, je bil na sestanku opozicije sklenjen sporazum vseh opozicijskih strank, da bodo pri volitvi predsednika nastopale enotno. Vsled tega sklepa opozicije je postal položaj za vlogo zelo resen in nevaren. Vsi politični krogi so bili prepričani, da bosta propadla Pašič in Pribičevič, ki s svojim režimom škodujeta državi. Sklep opozicije je tedaj ustvaril najbolje razpoloženje, ne le v političnih krogih, marveč tudi med prebivalstvom, ki noče več prenašati režima žandarjev in batinašev.

Ko so se pa posamezni klubi sestali na svoja posvetovanja, se je naenkrat začulo, da je zemljoradniški klub sklenil, da bo glasoval za svojega lastnega kandidata. Ni šlo samo za onih 10 glasov, ki so jih oddali zemljoradniki, pač pa je sklep zemljoradniškega kluba slabno deloval na ves položaj. Radikalni klub, ki je v svojem odporu proti dr. Ribarju že popučal, je začel sedaj še odločneje nastopati proti izvolitvi dr. Ribar-

ja. S tem je zemljoradniški klub pokazal, da mu je na tem, da se obdrži sedanji režim magari samo za 2–3 dni, kolikor jih je še do demisije. Zemljoradniki so s tem pokazali, da so velesrbska stranka in da so doslej le varali javnost, najsli so tudi proti Pašiču in Pribičeviču nastopali.

Vlada vztraja v svoji zanikrnosti in brezbriznosti do vsega, kar je važno in nujno potrebno za narod in državo. Največ vneme posvečuje paradam v Kumano-vem in Pragi. Za obisk Čehoslovaške je bilo najprej prijavljenih 85 poslancev, potem pa je Pašič dejal, da jih tudi 40 zadostuje.

Glede uradniškega zakona je vlada že tako daleč, da bo vpletla vanj tudi svoj znani zakon o «zaščiti države», priključeno bo namreč posebno dočilo, ki pravi, da se sme biti v državni službi nihče, ki pripada nasprotnikom obstoječega režima.

Ministri so se bavili tudi z občinskim volilnim redom za Bosno, kjer leta in leta odlagajo volitve samo, da obdržijo svoje strankarske priganja kot komisarje in gerente na površju. Povodom proslav bodo delili tudi odlikovanja in v tej darežljivi volji so se spomnili tudi na Sokole — in za naknadno podporo sokolskega izleta v Ljubljani so odobrili in izdali 250 tisoč dinarjev. To se godi ob času, ko tlačijo narod vedno nova in hujša bremena in ko ministri vpijejo nad sestradi-nimi državnimi uslužbenci: «Pritegnite si jermenja, če ne morete zdržati, pa pustite!»

Bolgarski ministrski predsednik Stambulijski se je na svojem potu iz Prage hotel ustanoviti v Beogradu in je zaprosil našo vlado za razgovor. Vlada je njegovo ponudbo odklonila z izgovorom, da je vlada v krizi. Ta čin naše vlade je nov dokaz, njene diplomatske nezrelosti. V času orijentske krize bi bilo dvakrat koristno in potrebno, da se vlada razgovori z Bolgarijo o tem predmetu. Škodilo vsaj gotovo ne bi. S takim odbijanjem se Bolgarija naravnost sili v neslovanski tabor in se ne ublažujejo nasprotstva izza svetovne vojne, ki jih mora biti vendar enkrat konec.

ANGLIJA.

Nova angleška vlada je sestavljena, predsedstvo ima Bonar Law, ki je vodja angleških konzervativcev. Francozi so se motili, ko so po odstopu Lloyd George računalni na spremembu angleške zunanje politike. Iz zadnjih londonskih vesti se pa razvidi, da Bonar Law ne misli prej na rešitev neodločenih važnih vprašanj, dokler ni angleško ljudstvo pri novih volitvah izreklo svojega mnenja. V francoskih krogih se je menilo, da je Lloyd George padel predvsem zaradi svoje orijentalne politike in da bo njegov naslednik z veseljem porabil prvo priliko, da doseže ureditev tega vprašanja. Zato je pariške kroge zelo razočaralo, ko je angleški poslanik v Parizu sporočil, da smatra lord Curzon nadaljnje odgovitev orijentske konference za nujno potrebno. Franciji ne preostaja ničesar drugačega, kot praviti v to, da se konferenca odgodi do konca novembra ali začetkom decembra, čeprav se v Parizu s skrbjo povdarja, da bo to pri vedno večji nestrnosti Turkov povzročilo le nove zapletljaje.

RUSIJA.

Zunanji sovjetski komisar Čičerin se je razgovarjal s časnikarji o svojih izkustvih v inozemstvu. Rekel je, da so po njegovem mnenju vse dosedanje evropske konference zgolj prizori v medsebojni gospodarski borbi med Francijo in Anglico. V Nemčiji se čuti nedvomno želja po čim tesnejših stikih z ruskim gospodarskim živiljenjem. Glavni proizvod Rusije je petrolej, ki ga hoče Rusija na vsak način braniti pred zahtevami Evrope. Največja ovira v bodoči sovjetski politiki je, v stališču nasproti sovjetu delavskih razredov v Evropi, ki se ga mora označiti kot odločno negativno.

MEDNARODNA FINANČNA KONFERENCA.

Washingtonska konferenca za poravnava vojnih dolgov se bo vršila takoj po mednarodni finančni konferenci, katero Amerika nujno zahteva, češ, da je zelo potrebna in da se mora na vsak način vršiti pred mednarodnim svetom. Ker je pa na vrsti tudi orientalska konferenca, se s finančnim posvetovanjem ne bo dalo začeti pred koncem leta.

Naša zborovanja.

Na Polzeli v Savinjski dolini je v sredo, 1. novembra, na praznik Vseh svetnikov po prvem cerkvenem opravilu shod Ljudske stranke, oziroma Kmetske zvezze. Govori poslanec dr. Hohnjec.

Shodi Kmetske zvezze v ptujskem okraju. V nedeljo, dne 5. novembra priredi KZ politične shode: po rani maši na Ptujski gori, po pozni pa na Hajdinu. Govori poslanec Žebot. Vabimo na obilno udeležbo.

V nedeljo, dne 29. oktobra, se vršita dva shoda in sicer v Podgorju in Šmiklavžu pri Slovenjgradcu in sicer po maši. Na obeh shodih govori poslanec Vlad. Pušenjak.

Vrantsko. Preteklo nedeljo smo tu imeli dva shoda. Dopoldne je v dvorani pri Brinovcu zborovala Slovenska ljudska stranka ob krasni udeležbi. Bilo je mnogo ljudi celo iz sosednjih župnij. Govoril je narodni poslanec Žebot. Zborovalci so glasno odobravali delovanje in postopanje naših poslancev ter obsojali goljufivo politiko Samostojne. Na shodu so bili tudi taki, ki so poprej prisegali na lažnjivi samostojni evangelij. Prišli so do spoznanja, da so nas plačani agenti Samostojne samo za nos vodili. — Popoldne pa je zboroval v Kaplji minister Pucelj. Mož je moral slišati od ljudstva tako obsodbo, kakršno zaslubi. Moral je utihnuti. Ljudska sodba, huda sodba.

Tedenske novice.

+ ANTON JEROVSEK.

Umrl je dne 23. oktobra v Spodnji Novi vasi pri Slov. Bistrici v 78. letu svoje starosti g. Anton Jerovšek, posestnik, bivši župan in brat pokojnega škofa dr. Mihaela Nepotnika ter oče ravnatelja naše Cirilove tiskarne, g. dr. Anton Jerovšeka. Dolgo je bil priklenjen na bolniško posteljo. Častitljivi starček se je pobožno in vzgledno pripravil na pot v večnost. Izdihnil je v naročju svojih otrok, ki so se vsi zbrali ob smrtni postelji ljubljenega očeta. Z blagopokojnim očetom Jerovšekom je legal v grob gotovo eden najboljših naših mož. Bil je prava kmetska, katoliška in slovenska neupogljiva korenina. Od leta 1871 je stal neomajeno v slovenskih vrstah v boju proti nemškutariji. Lahko mirno trdim: Nedavno umrl Peter Novak in Anton Jerovšek sta bila v bistriškem okraju nezrušljiva steba slovenstva, nepremagljiva pionirja v borbi za svete pravice slovenskega ljudstva. Kot priprst, a izobražen in prevdaren kmet je Jerovšek hodil celo življenje po poti, ki jo je kazal slovenskemu ljudstvu nesmrtni Slomšek: pot poštenosti, pot krščanstva, pot iskrene ljubezni do pravega napredka. Bil je globoko pobožen, skoz in skoz katoliški mož, odločen pristaš Kmetske zvezze, zvest volilec, naročnik «Slov. Gospodarja» skozi 52 let. Kot kremenit značaj je vedno neomajeno stal na edino pravih katoliških načelih. Če se je enkrat prepričal o pravičnosti kake stvari, potem ni nikdar odstopil niti za pičico, temveč je dobro stvar branil in zagovarjal proti vsakomur, najsli je bil priprst človek ali visok uradnik ali kak drugi visoki gospod.

Poleg tega je ostal skromen in priprst. Ko sem ga prvikrat videl in imel priliko občevati z njim, sem ga vzljubil. Če sva se dobila na cesti, ali v njegovi prijazni in gostoljubni hiši, vedno je dobrí oče Anton mirno in ljubezljivo kot svetopisemski starček rekrel: «Čujte, le delate naprej za našo pravično stvar. Mi moramo enkrat zmagati». Rajni Jerovšek je bil v letih 1881–1884 župan lepe občine Spodnja Nova vas. Kadar je bil izborni in skrben gospodar ter oče svoji domačiji in družini, tako je bil tudi izborni župan. Za časa njegovega župovanja so potlakali s kamenjem občinske ceste tudi po najhujših klancih. Še sedaj se pozna delo župana Jerovšeka. Bil je tudi član okrajnega zastopa ter je kot tak neprestano dregal, da so se morale graditi po okraju nove ceste in popravljati stare. Lepa in vzorna domačija, zdane ceste in spoštovanje ljudstva to so spomeniki, ki si jih je rajni Jerovšek postavil že v življenju. Hiša Jerovšekova je značna po staroslovenski gostoljubnosti. Vsak je bil pri Jerovšekovih vedno gostoljubno sprejet in pogosto, bodoči znanec ali tujec, revež ali bogataš. Svoje otroke je vzgojil ne samo v značajne Slovence in zveste katoličane, ampak jih je tudi vse od prvega do zadnjega izuril v dobre gospodarje in vzgledne gospodinje. Sin Anton je ne samo izborni gospodar v Cirilovi tiskarni, ampak tudi vzoren vodja in sotrudnik raznih naših zadrug in finančnih podjetij. Janez pa je kot krepka korenina vzgleden gospodar na domačiji. Vse mlade Jerovšekove preveva pravi očetov duh, duh vzornega gospodarja. In tega izrednega moža smo v sredo, dne 25. oktobra spremili v Slov. Bistrici k zadnjemu počitku. Spavaj sladko častitljivi starček v bližini prijatelja in sobojevnika Petra Novaka ter ob strani svoje rajne žene. Nebeški krilatci pa naj tvojo dušo z dobrimi deli vred ponesejo v nebeško domovino! Gospodu ravnatelju in vsem preostalim naše iskreno sožalje!

Smrt blagega mladeniča. Iz Brežic ob Savi nam počrčajo: V petek, dne 20. t. m. ob 4. uri popoldne se je pomikal iz mrtvašnice tukajšnje javne bolnice na pokopališče žalosten, a veličasten sprevid, kakršnega v Brežicah že dolgo nismo videli. Spremljali smo na zadnji poti dobrega, blagega in pri vseh priljubljenega, komaj 23letnega vzornega mladeniča Tončeka Ferencčaka, katerega nam je neizprosna smrt po kratki, zelo mučni bolezni iztrgala iz naše sredine. Rajni je bil kot kovač vesten in priden delavec, marljiv in zvest član Kat. slov. izobraž. društva, pri katerem je sodeloval pri vsemi predstavi kot izvrstni igralec, predsednik telovadnega odseka Orel, podpredsednik posavskega orlovskega okrožja, član prostovoljnega gasilnega društva itd. K večnemu počitku so ga spremljali poleg velikega števila Orlov in Orlic in gasilcev v krojih skoraj vse člani zgoraj imenovanih društav in ogromna množica drugega občinstva. Blagega Tončeka, ki je šel prezgodaj po zasluženo plačilo k nebeškemu Očetu, bomo ohranili vedno v najlepšem spominu. Hudo in težko prizadeti rodbini pa izrekamo svoje iskreno in resnično sožalje.

Minister Pucelj razbijajo po gostilnah. V Celju je minister Pucelj v soboto, dne 21. oktobra zvečer pod vtimi vinskih duhov razgrajal v celjski kavarni «Evropa». Ko je videl pri neki mizi družbo Dunajčanov — trgovcev, ki so med seboj nemško govorili, jih je začel groziti z arretacijo. Razbijal je po mizi in dvigal stole, kakor kak šnopsar v vaški krčmi. In to samo radi tega, ker so se trgovci razgovarjali v svojem jeziku. Kaj neki k temu pravi šentjurški Dronenik, ki se je, kakon znano, podpisoval pred vojno «Dronenigg». Vsi gostje so obsojali neotesano vedenje ministra Pucelja.

Pucelj, ki je za časa vojne vršil rekvizicijo živine ubogim kmetom v Galiciji, se je v svoji stroki tako izvežbal, da je postal celo minister. Kot tak se je posebno proslavil z znano volovsko afero, svojo mesarsko pravno pa je uveljavil v celjski kavarni «Evropa», kjer se je hotel pretepati vse v večjo čast in slavo svojega ministarstva in imena. Sicer batin na srbijski način osebno doslej še ni delil, utegne se pa zgoditi, da jih bo . . .

držal. Kdor išče, najde; pa naj bo hlapac ali minister, ali pa oboje v eni osebi, kakor je n. pr. Pucelj.

Proti zlaganju občin. Iz Beograda prihaja vest, da pripravlja sedanja vlada, v kateri sedita ministra samostojnež Pucelj in liberalci Žerjav, zakonski načrt, po katerem bi se male in srednje občine, zložile v velike občine. Združiti nameravajo kar po 3—4 župnije v eno občino. Male in srednje občine na ta način zgubijo svojo avtonomijo ali samostalnost. Zakaj hočejo to novotarijo? V velikih občinah bi vlada rada nastavila občinske uradnike, menda celo Srbe. Ti uradniki bi komandirali župana in cel izvoljen odbor. Tako nam hočejo vzeti še tisto trohico samostojnosti, ki jo imajo sedanje občine. Sedaj imajo občani po večini blizu do župana, a po tem novem občinskem načrtu bi morali občani hoditi po več ur, predno bi prišli do občine. Vedno več svobode nam jemljejo. Oropali bi nam radi še tisto trohico pravice, ki jo še imamo. Občine, vložite takoj odločne proteste proti tej vladni nakanji. Pošljite jih tajništvu Slov. ljudske stranke.

Odpust letnika 1898. Poslanec Jugoslovanskega kluba Ivan Stanovnik se je osebno obrnil na okrožno komando glede odpusta letnika 1898. Tu so nam naznali, da so od vojnega ministrstva prejele podnjene komande ukaz, da se imajo odpustiti vsi vojaki letnika 1898 proti uradnemu potrdilu, potrjenem od okrajnega glavarstva in od županstva, da je dotočnik odslužil 18 mescev v bivši Avstriji ali v Jugoslaviji ali v obih skupaj. Ta potrdila naj se takoj odpošljajo fantom, da ž njimi dokažejo svojo odsluženo dobo. Kdor od teh pa bi ne bil še doslužil 18 mesecev, bo moral služiti toliko časa, da odsluži, kar mu manjka do 18 mesecev. Zaupnike prosimo, naj pouče o tem starše, ki naj poskrbe uradna potrdila ter jih pošljajo fantom, da se jim omogoči takojšnja vrnitve.

Izumitelj nove stiskalnice za grozdje in sadje in naš vrli sotrudnik g. Franjo Rudl je bil za svoj izum odlikovan na mariborski obrtni razstavi z zlato kolajno, celjska sadna razstava je priznala g. Rudlu prvo odlikovanje. Našemu sotrudniku čestitamo!

Srebrna poroka. V najožjem krogu obhajal je v soboto, dne 21. oktobra nadučitelj g. Srečko Pečar iz Sv. Pavla v Sav. dolini s svojo soprogo Marijo rojeno Vassle, srebrno poroko. Bog ju ohrani še mnoga leta.

Wranglovec posilil devetletno deklico. V nedeljo, 15. oktobra se je pri Sv. Križu nad Mariborom dogodil ostuden zločin. Nek Wranglovec je popoldne ob pol 5. uri napadel 24. januarja 1914 rojeno Angelo Peitler, ki je šla po gozdu proti domu. Zverinski ruski potepuh jo je oskrnil in ko se je revica zvijala in ječala v smrtni nevarnosti, jo je hotel z nožem zabasti. V tem trenutku pridejo mimo neki delavci, ki rešijo otroka gotove smrti. Zločinec je zbežal. Njegovo zasledovanje je bilo neuspešno, ker se je že delala tema. Orožniki ga zasledujejo. Zločinec je ubogo nedolžno deklico pustil v takšnem stanju, da so starši poklicani zdravnika, ki je otroku poravnal drobovino. O tem žalostnem slučaju je poslanec dr. Hohnjec z interpelacijo obvestil vojnega ministra. V interpelaciji opominja vlado, da je ona sokriva takih zlojedstev, ker je doslej zoper vse pritožbe ljudstva, sporočenih ji po naših poslancih, imela gluha ušesa. Poslanci so vladu sporočili vsak slučaj krivic in nasilnosti, ki jih ruski potepuški elementi kot stražarji naše države uganjajo po državni meji. Mesto, da bi te ljudi odstranila z naše državne meje ter jih utrdila v veri, da se jim ne more nič zgoditi, ker so pod zaščito Beograda. Ogorčenje med ljudmi na meji je toliko, da se je batil, da si bodo sami pomagali zoper nečloveška divjaštva in zločinske nasilnosti državnih mejnih stražarjev. Poslanec dr. Hohnjec z vso odločnostjo zahteva od vojnega ministra, da strogo preišče vsega obžalovanja vredni smučaj od Sv. Križa nad Mariborom, da se ostudni zločinec kaznuje z vso strastjo zakona, da staršem oskrbi za poškodovano hčerko zadostno denarno odškodnino, ter da Wranglovec in tuje takoj odpokliče z naše državne meje.

Poplavite cesto! Iz Kotelj na Koroškem nam poročajo: Naša občinska cesta iz Guštanja v Kotlje je res že v tako žalostnem stanju, da je škandal. Zagleda prav po balkansko, dočim je bila pred vojno najlepša pot daleč na okoli in se je lahko merila z vsako državno cesto. Sedaj je več let nihče ne opravlja. Vozi se po naši cesti, kakor malokje, ker je pri nas največ lesnih trgovcev v celi Mežiški dolini, ki so vsak dan na cesti. Ali bi se ne dalo teh malo priviti? Sedaj je pravi čas za nasipanje in bi še ne stalo toliko, čimdalje se bo pa stvar odlagala, tem več bo stalo pozneje. To je malomarnost našega odbora. Včasih so bili Nemci, Krutz itd. naši cestni upravitelji, pa je bila cesta vzorna, danes so pa Slovenci a ne storijo nič. Okrajno glavarstvo v Prevaljah opozarjam na slabo našo cesto in ga pozivamo, da prisili našo občinsko upravo, da uredi našo cesto. Naj skuši enkrat okrajni glavar potovati sedaj po cesti iz Guštanja v Kotlje, pa bo videl, kako bo izgledal. Blaten bo po rokah in obrazu, kakor bi se valjal po zemlji. Zakaj, do gležnja visoko blato brizga pri vsem koraku na vse strani. — Vsem potnikom, ki so namenjeni v Kotlje pa svetujemo, da naj si vselej obujejo škornje, ker se jim lahko zgodi, da izgubijo čevljje v blatu in da bi potem bosi priromali v vas, če bi sploh gredoč ne obtičali. — Več kmetov.

Proteste zoper novi davni načrt vlade so do dne 23. t. m. poslane nadaljne krajevne Kmetske zveze celjskega okrožja: 35. Sv. Mihael pri Šoštanju, 36. Podčetrtek, 37. Sv. Rupert nad Laškom, 38. Št. Ilj nad Turjakom, 39. Jurklošter, 40. Sv. Francišek v Sav. dol., 41. Topolščica, 42. Sv. Florijan pri Rogatcu, 43. Kozje, 44. Konjice, 45. Bezovica, 46. Brežice, 47. Mozirje, 48. Gornjigrad, 49. Polje, 50. Sv. Kunigunda na Pohorju, 51. Sv. Peter pod Sv. gorami, 52. Pameče, 53. Sv. Mar-

tin na Paki, 54. Belevode, 55. Laško, 56. Videm, 57. Št. Janž na Vinski gori, 58. Bočna.

Na odborovi seji Kmetske zveze v M. Nazaret-Kokarje je ista sklenila sledečo resolucijo: Kmetje v tukajšnjem okraju nikakor ne morejo obdelovati svojih posestev brez smrekove stelje. Smreke klestiti pa z lešvami ni mogoče, kakor to zahteva glavarstvo, ampak edino le s krempičarji, katere pa glavarstvo prepoveduje pod kaznijo. Vsak zaveden kmet dobro ve, kedaj škoduje klestiti s krempičarji in kedaj ne. Zato ne bo klestil spomladni v mezgi — ko to škoduje, pač v jeseni in pozimi, ko je to brez škode.

Izkaz darov za «Dijaško večerjo.» Odbornice Dekliške zveze v Rečici ob Savinji so nabrale: Dragica Unovt v trgu Rečica 1250 K, Klara Gosar v Grušovlju 640 K, Ančka Golčnik v Kokarju 440 K, Apolonija Benda v Št. Janžu 310 K, Frančiška Časl v Zg. Pobrežjah 206 K, Apolonija Blatnik v Lačji vasi 146 K, v celoti 750 dinarjev. — Dekliška zveza pri Sv. Ilju v Slov. gor. je odpislala na odbor Dijaške večerje dne 21. t. m. že drugi tisočak kron. Prisrčno se ji zahvaljujemo in želimo, da bi si jo druge Dekliške zveze za vzgled. — 100 dinarjev sta poslala vlc. g. vojaški kurat Ernest Terstenjak v Valjevu (Srbija) in Tkalec Apolonija, posestnica na Topolah, 80 dinarjev: Gobec Michael iz Mestinja. — V živilih so poslali zopet Studenčani 1 vrečo kostanjev in 1 vrečo jabolk. Posebno pa moramo omeniti Središče, od koder je prišlo kot prva pošiljatev: 25 vreč krompirja, 5 vreč fižole, 3 vreč zelja, 2 vreči jabolk, 2 vreči moke, 1 vreča repe in okoli 4 kg zabele. Tudi iz Št. Ilja v Slov. gor. je krompir napovedan. Prosimo, posnemajte! — V imenu mladih želodcev se prisrčno zahvaljuje in še dalje priporoča odbor Dijaške večerje, Maribor, Cirilova tiskarna.

Stanje delovnega trga v Mariboru. Poročilo za čas od 8. do 21. X. 1922. Priobčuje: Državna borza dela v Mariboru, Stolna ulica 4, telefon št. 215. Prosta mesta so bila prijavljena 198 moškim, 145 ženskam, skupaj 343; dela e iskalo 320 moških, 173 žensk, skupaj 493; zaposlit je bilo moških 103 moške, 94 žensk, skupaj 197; brezposelnih je ostalo 464 moških, 271 žensk, skupaj 735; promet od 1. I. do 21. X. 1922 izkazuje 12.768 strank in sicer 6013 delodajalcev, 6755 delojemalcev ter 3014 uspešnih nakazil dela. — Delo dobijo: vrtni delavci, kleparji, železostrugarji, železolivar, elektromonterji, kolarji, mizarji, krojači, čevljari, tarji, krznarji, strojnik, igralce na glasovir, strojni ključnica, bolniški strežniki, gledališki frizer, hlapci in dekle, služkinje, tovarniške delavke itd. — Dela iščejo: oskrbniki, rudarji, brusač, tapetnik, knjigovez, slaščičarji, mesarji, prekajevlci, peki, čevljari, mlinarji, šivilje, kemični laboranti, ključavnici, poduradniki, učiteljice, kocijaži, šoferji, sluge, vratarji, pomočno delavstvo vseh vrst, trgovski sotrudniki, kuharice, služkinje, vajenci ter vajenke itd. — Splošen pregled: Dviganje valute in tendenca po padanju cen zaznamuje na delovnem trgu prvo naraščanje brezposebnosti. Industrija usna prijavila odprt delavcev in skrčen delovni čas. Odjemalci blaga se drže v industriji in trgovstvu splošno rezervirano in kupujejo le za sproti. Veliko brezposelnih je v raznih prostih poklicih, n. pr. razni poduradniki-začetniki, absolventi srednjih in njim enakih šol. Pomanjkanje raznih specijalnih kvalificiranih delavcev se je zmanjšalo.

Koncert katoliške omladine v mariborskem Narodnem domu je v nedeljo popoldne prav lepo uspel. Prva je prvikrat nastopila nova godba na pihala, ki je zadovoljivo rešila svojo nalogo. Ravnotako tudi tamuraški zbor in vijolinisti. Program je bil pester in izbran. Tudi obisk je bil nepricakovano dober. Č. g. patru Pavlu Potočniku, ki je aranžiral lepo uspelo predritev in sodelujočim iskreno čestitamo, predvsem pa neumornemu kapelniku g. Sterletu, ki je v razmeroma kratkem času izvezbal godbo in tamburaški zbor za javne nastope. Čast in hvala mu! Čisti dobiček je namenjen za nabavo zvonov v franciščanski cerkvi.

V Št. Vidu pri Grobelnem se je v nedeljo uprizoriла žaloigra «Mlinar in njegova hči» v občno zadovoljnost in nabito polnih prostorih. Čisti dobiček dobi šolska mladina. — Ponovil se v nedeljo, dne 29. oktobra točno ob 3. uri.

Primer «reda» v carinarni in prometu. Neka celjska trvdka je predlanskem narocila v Avstriji neko blago za 3000 avstrijskih krov, blaga pa ni bilo od nikoder, četudi je trvdka za njim dovolj povpraševala. Sedaj pa se znajde zabol naenkrat v carinarnici v Mariboru in trvdka dobi od carinarnice obvestilo, naj blago dvigne in naj plača za ležarino — 72.000 dinarjev.

Dvojni umor. V noči od 20. na 21. se je zgodil v Zagrebu dvojni umor v prodajalnih prostorih krojača Stipetiča. Nekdo je ubil v noči Stipetičevega pomočnika in vajenca s kladivom, nato pokradel iz prodajalne robe za 70.000 K in 17 tisoč krov pa v gotovini. Sum umora je padel na pomočnika Hansa Schrottha, ki je bil pri Stipetiču in je v oni noči, ko se je zgodil zločin, pogbenil neznano kam. Hans Schrott je prišel k Stipetiču v delavnico 16. t. m. Dospevši v Zagreb se je podal Schrott takoj na avstrijski konzulat, kjer je javil, da je bil na potu od Maribora do Zagreba okrazen in na konzulatu so mu na to izjavilo izstavili nove potne liste. Kakor hitro je bil prijavljen dvojni umor oblasti, je takoj obvestila vse policijske komisariate in orožniške postaje. Dognali so, da je bil Schrott v oni noči po umoru na južnem kolodvoru v Zagrebu, je tamkaj vprašal, keda je pelje prvi vlak iz Zagreba proti Židanem mostu, a ko je zvedel, da še vlaka ne bo tako hitro, je odšel. Policia v Zagrebu je razpisala na Schrottha 20 tisoč krov onemu, ki ga prijavlja policiji. Opis roparja se glasi: Hans Schrott, 22 let star, rojen na Dunaju, krojaški pomočnik, nezakonski in osumljen, da je v noči od 20. na 21. t. m. ubil krojaškega pomočnika Živkota Panjka in vajenca Franca Jagića. Schrott je srednje postave in prepalega lica. Govori dunajsko nemščino, zna pa tudi nekaj hrvatskih besed in ima krov.

Deževje ga je nagnalo v smrt. Neprestano slab

vreme in deževje je tako razburkalo živce posestniku Malovcu v Šalovcih pri Središču, da je vzel vrt in se obesil. Zapustil je pismo, v katerem pravi, da je šel v prostovoljno smrt samo radi slabega vremena.

Mlatilni stroj ga je smrtno poškodoval. Pri Podbrežniku v Solčavi so mlatili z mlatilnim strojem. Pri stroju je pomagal tudi domači edini sin Matija Podbrežnik, star 19 let. Po neprevidnosti je stopil preblizu stroja, ki ga je zagrabil, ga vrtel okrog in rewežu prizadejal tako hude poškodbe, da je vsled njih kmalu umrl.

Umor iz osvete. Ivan Hubelič iz Goldova v bližini Siska se je skril 19. t. m. v kolarnico svojega posestnika Ivana Kovačeviča. Ko je prišel Kovačevič nič hudega sluteč v kolarnico, ga je napadel Hubelič z nožem in ga tako obdelal, da je radi dobljenih ran kmalu na to umrl. Hubeliča so arretirali in predali sodniji v Sisku, kjer je izpovedal, da je zakljal svojega posestnika iz maščevalnosti.

Blagoslovitev strašnega kostenjaka. Dne 7. novembra bo na slovenski način blagoslovjen kostenjak v Prnjavoru v Bosni. V tem kostenjaku so shranjeni ostanki 149 žažganih, 116 ustreljenih, 104 ubitih in 66 na razne načine usmrčenih človeških žrtev, ki so žrtvali svoje življenje pod staro Avstrijo. Vse, ravnokar omenjene žrtev so bile iz Prnjavora in okolice.

Znored in začel razbijati cerkvene posvečene predmete. V torek prejšnjega tedna je nanadoma znored v selu Grohotu blizu Splita v Dalmaciji neki Nikola Radovnikovič na otoku Šolta. V stanju ponorelosti je tekel v cerkev, kjer je odbil razpelu glavo, roke in noge. Ko je razbil enkrat križ, se je spravil nad tabernakelj, in začel po vratih razbijati. Otroci, ki so se igrali pred cerkvijo in ko so čuli udarje po vratih tabernakelj, se pogledali v cerkev in zapazili norca, poklicali so žanjarje, ki so Nikolaj prijeli, ga odvedli v Split in na to v šibenško norišnico.

Star ljubček ustrelil svojo ljubico. Neki 63 let stari posestnik Gönczel v Subotici je imel nedovoljeno razmerje s čevljarjevo ženo Ilono Polajaš, ki je bila komaj 28 let stara. Za časa prepovedane ljubezni je Gönczel z denarjem podpiral Polajaša in njegovo ženo. Še sama se je pa Polajaševa za svojega ljubimca začela ohlajati in to zlasti vsled tega, ker je Gönczel vedno bolj primanjkovalo sredstev za preživljjanje. Ko je Gönczel to opazil je postal divje ljubosumen in obupan. Šel je k svoji ljubimki na videz zelo miren, toda v njenem stanovanju je po bliskovo izvlekel revolver in v pričenjega moža ustrelil njo in nato še sebe.

Marijin misijonski koledar je izšel, bogat po vsebinu in po slikah (42). Ima krasne članke o misijonskem gibanju v katoliški cerkvi, nas pouči o stanju katoliške cerkve in o važnih dogodkih po vseh misijonskih deželah sveta. Kdorkoli ga preberete, je hvaležen tistim, ki so se toliko trudili, da so ga spisali, ki pa pri tem ne zahtevajo za svoj trud ničesar, ampak so mu ceno nastavili tako nizko, da ravno plačajo tiskarske stroške. Stane 5 dinarjev (in poština). Naroča se pisemo: Misijonišče v Grobljah, pošta Domžale. Osebno se dobi pa lahko v poljubni množini pri Sv. Jožefu n. Celjem in v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Posebno Marijinim družbam ga priporočamo, ker ima celoten natančen pregled vseh Marijinih družb po vsem Slovenskem, člani, odsek, stanovi itd.

Gospodarstvo.

GOSPODINJSKI TEČAJ ZA KMETSKA DEKLETA.

V človeški družbi je družina ona kal, iz katere počnega splošno blagostanje, ali pa tudi beda in nered. Vsak človek dobi prvo podlago za časno in večno srečo že v družini. Blagor mu, ako je družina dobra in veje v nji pravi krščanski duh; nje sadove bo užival še v poznih letih. Ako bo sreča doma v družinah, bo srečno tudi človeštvo. Zato pa bo vsak, ki hoče našemu narodu boljšo bodočnost, moral začeti pri družini.

Duša družine je pa gospodinjina, mati. Kakor žarki solnica vso naravo oživljajo, tako vpliva gospodinjina s svojimi čednostmi blagodejno vliv na vse člane družine. Ona je prva in kot mati najboljša vzgojiteljica mladine. Njen značaj se odtisne v nežno dušo otrokov, njene dobre, ali pa tudi slabe lastnosti bodo prešle na mladino. Zato

Državna kmetijska šola v Št. Jurju ob juž. žel. (Nezadosten obisk). Za prihodnji 11 mesečni tečaj se je priglašilo prenalo učencev. Slabo znamenje časa, da zanimanje za kmetijsko izobrazbo stalno pada. Prej je bilo vedno dovolj prosilcev, da se je zamoglo sprejeti le najbolj izbrane. Sedaj se ne spravi niti polno število ukup, dasiravno je ta zavod posebno praktično urejen in nudi ravno v razmeroma kratki učni dobi kmetijskemu naraščaju posebne ugodnosti. Kaj se torej zahtevajo še nove kmetijske šole, dokler ne znajo kmetje obstoječih dovolj ceniti? Menda je maloštevilni prijavi kriva povišana oskrbnina? Tista pa niti ne odgovarja današnjim cenam. Tri kure nesejo na leto v jajcih toliko vrednosti, koliko znaša ta celotna oskrbnina. Največ bode pač krivo pomanjkanje delavcev na kmetih, oziroma visoke mezde. Prihodnost pa zahteva žrtve v tem oziru. Bližajo se časi in razmere, ko bodo duševne zmožnosti zopet bolj odločilne nego fizično delo; najbrž bolj kakor kdaj prej. Prevaren kmetijski oče naj bi torej žrtvoval za jedno leto vrednost dela svojega sina. Ker je dosedaj še premalo učencev prijavljnih, se podaljša rok za prijave in se sprejemajo pa le kolkovane prošnje celo še do 10. novembra.

Nekaj z vinskega trga.

Trgatve je končala pri nas in pa tudi po južnih krajih. Natrgalo in naprešalo se je veliko, a kakovost pridelka pa ni zadovoljiva. Radi slabše kakovosti letosnjega vinskega pridelka so zrastle cene starih južnih vin in plačujejo se sedaj najboljša 9 odstotna vina po 17 K. Producenci iz južnih pokrajin nočejo prodajati novega mošta, ker vinogradniki se pač težko odločijo, da bi prodajali slabje mošť po 8—9 K liter. Iz Vršca poročajo, da je tamkaj mošť celo po 3—4 K. O bolj slabi kakovosti letosnjega mošta poročajo iz Sremu, Baćke in Štajerske. Južni mošť nima mnogo nad 10 stopinj. Izvzeti je ravno glede kvalitete dalmatinski mošť, ker so trgali Dalmatinci precej pred deževjem. Cena dalmatiskemu moštu pa je slaba, ker na kak izvoz ni niti misliti radi skrajno slabih prometnih razmer. Treba pa pomniti, da stane na primer v Bakru natovorjenje enega vinskega soda 800—1000 K. Na bakerski postaji ni nobenega skladischa, ne vagonov in vino leži v sodih kar na prostem. Kaka večja trgovina z dalmatinskimi vinom je zaenkrat naravnost izključena.

«Vino se mora tako obdačiti, da bo pitje viña one-mogočeno». Tako je govoril dne 20. oktobra 1922 zvečer v seji občinskega sveta v Mariboru podžupan J. Roglič, vodja narodno socialistične stranke v Mariboru. Naši zastopniki so mu zaklicali: «Kaj pa bo potem z viničarji, katere vaš Žnuderl lovi v mreže narodno-socijalistične stranke? Vidi se, da so socialisti in sicer «rdeči» in «plavi», oboji brezglavi ljudje. Tako bedastočo more ziniti samo človek, ki ima namesto možgan v glavi kako suho robo. Tisoče in tisoče slovenskih družin se preživlja z vinogradništvtvom. Kam pa naj gredo ti ljudje? Kaj neki hoče Roglič in narodno-socijalistična stranka saditi v strmih, kamenitih vinogradnih legah? Morda Mermoljeve črešnje, papriko, pečeršlj, kumarice, buče ali kaj sličnega? In Maribor, če nima vinorodne okolice, ne bi bil nikdar ta Maribor, kakor je danes. Posékajte trte, ali pa naložite ogromen davek na vino, pa bo na tisoče ubogih viničarskih družin brez kruha! Ali hočete še večjo bedo? Še več brezposelnosti? Viničarji pa vidite, kaki prijatelji vaši so Žnuderlovi narodni socialisti!

Kaj je z prodajo vina na Češko. Pucelj in Mermolja sta se hvalila, kako velik uspeh sta dosegla s tem, da se bo lahko 30.000 hl slovenskega vina poslalo na Češko in tam prodalo za drag denar. Na shodih so kričali samostojne in v «Kmetijskem listu» so pisali, kaka sreča je zadela s tem slovenske vinogradnike. — Mi smo že spočetka trdili, da je vse skupaj velik «švindel». in res! Te dni se je vrnil iz Češkega Slovenec, kateri je poizvedoval, kako bi bilo kaj s prodajo vina na Češko. Razjaren nam pravi: «Sam švindel je to! Samo prazno hvalisanje! Pri sedanjih razmerah ni mogoče prodati na Češko ne enega polovnjaka vina iz Slovenije. Carina na Češkem je na naše vino tako visoka, da je uvoz na Češko nemogoč. Plačati je treba še posebno takso, nadalje je železniški tarif neznosno visok. Preračunjeno je, da bi mi na Češkem za fino vino, iz leta 1921 ne dobili niti ne 10 K za en liter. Pucelj in Samostojna! Zakaj naš farbaš?

Tedenski pregled žitnega trga.

Na žitnem trgu še vedno ni opažati prave živahnosti. Konsumenti se hranijo in preživljajo iz starih žitnih zalog in na trgu ni pravega zanimanja za nakup žita, ker naša valuta raste v inozemstvu, posestniki žita pa tudi vsiljivo ne ponujajo svojega blaga, ker so prepričani, da bodo prišli ponj konsumenti sami. Na kako porast naših žitnih cen ni misliti, ker se naša valuta dviga in tudi v drugih žitorodnih državah padače cene žitu. Naša pšenica se giblje sedaj v cenah med 1300—1340 K, oves med 1000—1120 K, moka hularica 2000—2050 K. Treba pa tudi omeniti, da je na potu v Beograd italijanska in amerikanska moka in vse žitni trgovci upajo, da, ko dospe ta žitna roba na trg, potem se bo položaj razbistril in se bo odločilo, ali bo imelo pri konzumentih naše žito ali ono iz inozemstva. Cena inozemske moke nularice znaša 2100 kron franko Zagreb. Nove koruze še ni na trgu, ker je preveč mokrotna zaradi neprestanega deževja in hladnega vremena. Porošt naše valute v Zürichu je rodil to dobro, da se je znižala cena moki za 8 kron pri kilogramu in to tekom 30 dni.

Trgovina s sliвami in sliвovko.

Slike so letos po naši državi obrodile zelo dobro. Ker z izvozom sliвnega pridelka ni bilo skoro nič, so

nazadovale cene sliвam za 50 odstotkov. Vsi zunanjki kupci so odšli, ker so bile prvotne cene sliвam 12—14 kron, a sedaj pa komaj 6—8 K. Ker so padle cene sliвam, je tudi sliвovka postala cenejša in jo je dobiti po 160 K in še ceneje.

Sadna razstava v Celju. Dne 24. t. m. se je zaključila celjska sadna razstava, ki je bila tako lepa, tako mnogovrstna in poučna, kakor pač nismo pričakovali. Krasni prostori v Narodnem domu so bili napolnjeni z najlepšim in najrazličnejšim sadjem. Tukaj je bilo videti, kako lepo sadje se pridela na naši, za sadjarstvo tako ugodni zemlji. Iz Kranjske in Štajerske so razstavili priznani sadjarji svoj najlepši pridelek. Celo iz Mežiške doline je poslal g. nadučitelj Močnik koroško sadje na ogled. Mnogoštevilni obiskovalci so le kar strmeli, ko so ogledovali prelepo sadje okusno in lepo vloženo v zaboje in košare, kakor se razpošilja v daljne kraje. Mariborska kmetijska šola je razstavila celo goro krasnega sadja, vloženega v zaboje, cele vrste steklenic vkuhanih hrušek, breskev, slyv itd., sadnih sokov, suhega sadja in drugih sladkarij. Spoznali smo pač, da ta zavod odlično deluje v sadjarstvu, kar bode gotovo le v korist domovini in njenim prebivalcem. Prav lepe stvari je razstavila kmetijska šola v Št. Jurju, potem g. Pevec iz Mozirja, g. Hintze iz Ptuja in drugi. Veselo smo bili iznenadeni, ko smo našli med razstavljevalci prav dosti kmetov. To nam je portok, da se tudi kmeti stan zelo zanima za sadjarstvo, kar bode gotovo v prid njemu in v čast domovini. V tem oziru je bila predvsem prav častno zastopana občina Št. Andraž pri Velenju. Izvanredno lepo število tamošnjih priznanih kmetijskih sadjarjev je prineslo na ogled zares prav lepo sadje. Čudno se nam je pa zdelelo, da so kmetje iz velike doljave, kakor iz Kranjske, iz Središča, od nemške meje poslali na razstavo sadje, kmetje iz bližnje celjske okolice, izvzemši okoliš kmetijske podružnice Žalec, pa ne. Tudi ogledat jih je prišlo prav pičlo število, med tem, ko je bilo daljnih, ki so morali v to žrtvovati mnogo denarja in časa, zares nepričakovano mnogo. Mar celjski okolišani res nimačjo nobenega smisla za povzdigo sadjarstva? Mnogo priznanih sadjarjev med gg. učitelji je tudi bilo častno zastopanih.

Razstava so obiskali odlični gostje, kakor g. minister poljedelstva, vodja kmetijskega oddelka g. Sancin, vsi vodje javnih uradov, potem odlični gospodje iz Ljubljane, Maribora, Zagreba itd., nebroj šolske mladine in vsi so bili nad lepoto prireditve kaj prijetno iznenadeni. Došlo je tudi prav mnogo kupcev, ki so pokupili vse zaloge, za katere so zvedeli. Upamo, da bo razstava dosegla svoj namen, to je, da bo navdušila posebno našo mladino za to prelepo panogo kmetijstva in da bo seznanila tuje kupce z našimi sadjarji, ki bodo v prihodnje še ložje spravljali v denar svoj obilni pridelek. Razstava je bila po sodbi vseh došlih strokovnjakov in po sodbi vzradoščenega občinstva zares lepa ter gre odboru Sadjarskega društva, ki je razstavo priredilo, pač vsa hyala in priznanje.

CENE ŽIVLJENSKIM POTREBŠČINAM.

Že nekaj časa sem opažamo, da se življenske potrebščine v splošnem ustaljujejo. Upati je, da bo izprememba režima ugodno vplivala tudi na gospodarstvo. Ko bodo Pucelj, Pašič in Pribičevič ter Žerjav odžagane veje, bo tudi ceni monopolskim predmetom (sol, petrolej, vžigalice, tobak, cigaretni papir itd.), kolekom, znankam in raznim tarifom vsaj določena gotova cena. Dosedaj je bila baš vlada največja pospeševaljica draginje, ker je s stalnim navajanjem raznih posrednih in neposrednih davščin dajala povoda trgovskim in industrijskim krogom za povisevanje cen. Da je temu res tako, dokazuje tudi statistika raznih držav in predmetov, objavljena v ženevski «Revue internationale du Travail» (Mednaroden časopis dela). Ko bo vlada svoje dohodke spravila v sklad s stroški brez pogubnega tipanja na desno in levo, kar stvarja samo žmedo in nestalnost na tržiščih, se bo moglo ustaliti in obdržati tudi razmerje cen. Za zdravo razmerje v cenah posameznih predmetov bo potem že skrbela konkurenca. V Nemčiji, Avstriji, Poljski še dolgo ne bo ustaljenosti in zlasti na Poljskem cene življenskim potrebščinam še vedno zelo hitro naraščajo. To je v teh državah vsled nizke denarne vrednosti povsem naraven pojav. V drugih evropskih državah se cene življenskim potrebščinam v zadnjem trimesecu gibljejo v mejah, ki ne presegajo 5 odstot. navzgor ali navzdol na podlagi povprečnih cen prejšnjega trimeseca.

V kolikor je znižanje cen življenskim potrebščinam prekoracio zdravo razmerje med posameznimi predmeti, je šlo samo na škodo poljedelstva. Cene žitu in sploh poljskim pridelkom so padle tako, da niso več v nobenem razmerju z industrijskimi izdelki. V interesu delovnega ljudstva je, da zastavi ves svoj vpliv, da se doseže znižanje cen tudi pri industrijskih izdelkih. — Dokler pa bo naraščala cena premoga in surovinam, ni misliti, da bo konkurenca na tržiščih sama dovoljna, da potisne cene navzdol v sorazmerno višino cen poljskih pridelkov.

Ako hočejo kmetje sami sebi dobro, jim ne ostaja drugega, kakor se oprijeti samopomoči. Kjekoli po svetu gojijo kmetje konopljo in lan ter vzdržujejo ovčje, tam si tudi sami izdelujejo perilo in obleko. Kdor kupuje obleko in perilo v trgovini, ta si sam sebi škoduje, ako ima sicer možnost pripraviti si te stvari doma. Za druge stvari pa bi si kmetje mogli pomagati na zadržnem polju.

Vsakemu poljedelcu mora biti sveto načelo, da ničesar ne kupuje, kar si more sam nabaviti brez stvarnih denarnih izdatkov. Tudi sicer naj gleda, da ne plačuje svojih delavcev in obrtnikov v gotovini, pač pa v poljskih pridelkih, računanih po dnevnih cenah. S tem

se izloči trgovsko posredovanje, ki podražuje življenske potrebščine, na drugi strani pa se zmanjša količina poljskih pridelkov na tržiščih, kar mora ugodno vplivati na njihove cene.

Torej, rabo denarja, splošno in v normalnih razmerah najboljše posredovalno sredstvo, je treba omejiti na najmanjšo mero. Če in kolikor ostane gotovina, pa naj se naloži na obresti izključno v domačih kmetijskih posojilnicah, te pa bodo preko svojih central znale uporabiti to gotovino v korist svojih vlagateljev.

Tako se bo zmanjšalo število bankovcev v prometu ter zvišala kupna moč in vrednost denarja, kredit bo cenejši, podjetnost okrepljena, konkurenca ozivljena in splošno padanje cen bo zadealo predvsem industrijske izdelke, ne pa samo poljskih pridelkov. Zlasti zadnje tri mesečje opozarja kmetijstvo, da se pripravi za spomlad!

Mariborsko sejmsko poročilo. Pragnalo se je 4. bike, 80 volov, 268 krav, 2 konja in dvoje telet. Skupaj: 356 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu 24. t. m. so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 28—33 K, poldebli 24—27 K, plemenski 24—27 K. bikiki za klanje 24—30 K, klavne krave debele 24—29 K, plemenske krave 19—23 K, krave za klobasarje 11—16 K, molzne krave 19—23 K, breje krave 19—28 K, mlada živila 21—28 K.

Cena govejji živili. Cena govejji živili je na mariborskem sejmu dne 23. oktobra padla za okroglo 2—3 K pri 1 kg, pri boljši živili pa celo za osem do deset kron. Najnižja cena je bila za krave klobasarice ter živilo za vojaštvo (21) 11 K, a najvišja 33 K.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso prve vrste 1 kg 60 K, II. vrste 56 K, Meso bikov, krav, telic 48 do 52 K, Teleće meso I. vrste 70 K, II. vrste 64 K, svinjsko meso sveže 90—100 K.

Hmelj. XVIII. brzjavno poročilo: Nürnberg, 23. oktobra 1922. 3000 Mk višje, živahno nakupovanje, hmelj iz hribovitih leg se plačuje po 62.000 Mk za 50 kg. (100 Mk je 1 dinar 25 para).

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 238—242 naših kron, francoski frank stane 17.60—17.80 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 0.33—0.38, za 100 č. kron 806—813, za 100 nemških mark 5.52—6.62 in za 100 laških lir 1020—1024 jugoslovanskih kron. V Curihu znaša vrednost naše krone 2.40 centima (1 centim je 1 vinar). Od zadnjega poročila je vrednost naše krone padla za 15 točk.

Dopisi.

Hoče. V nedeljo, dne 29. oktobra, priredi naše Bralno društvo v prostorih g. Žučko popoldne ob 3. in zvečer ob 7. uri tridejanko: «Tri sestre» in enodejansko burko: «Gosposko kmečko dekle na počitnicah». Med odmori svirajo domači tamburaši. K obilni udeležbi vabi odbor.

Hoče. Občni zbor telovadnega odseka Orel se vrši v nedeljo, dne 5. novembra, popoldne po večernicah. Za člane udeležba obvezna. Prijatelji naše mladine prisrčno vabljeni!

Hoče. Za slikanje novega odra so nadalje darovali: Č. g. Ciglar Alojzij, kaplan v Slinnici, 200 K; Petek Jurij, čevljar v Pivoli, 110 K; Neimenovan 10 K; Neimenovan iz Bohove 40 K; Goričan Jozefa, Sp. Hoče, 80 K; Goričan Alojzij, Sp. Hoče, 120 K. — Vsem blagim darovalcem naj Bog povrne tisočero! Za nadaljnje darove se prisrčno priporočamo!

Puščava. V nedeljo, dne 29. t. m. popoldne ob 3. uri priredi Marijina družba pri Fikfaku narodno igro: «Nežka z Bleda». Vse prijatelje vabi odbor.

Polensak. Ker si ti, dragi «Slov. Gospodar» parkrat potipal po živilih našega naprednega šolnika Finka, je ta postal kar ves iz sebe. In zato išče zdravila in pomoči po raznih bolnicah. Enkrat v «Domovini», drugič zopet v «Narodnem listu». Da se je pa najbolj uresničil dopis v 37. štev. «Slov. Gospodarja», ko piše, da je šolnik podlegel močnemu pritisku krv na možgane, je razvidno iz tega, da v 21. štev. «Narodnega lista» kliči dopisnika «Slov. Gospodarja» pred sodnijo. Mi zavedni Polenšani ti pa prav tiho na uho, enkrat za vselej pomenimo: Tonče, zapomni si dobro, kdor seje veter, ta žanje vihar!

Polensak. Pred kratkim smo pokopali pridno mater in vestno gospodinjo Roko Janžekovič, p. d. Vičarovo. Bila je pridna krščanska mati, ki je rada zahajala v cerkev in pogosto pristopala k mihi Gospodovi. Zato je pa tudi v svoji dveletni težki bolezni bila večkrat doma sprevredena s svetimi zakramenti. Vzgledni krščanski rodbini Vičarovih naše iskreno sožalje!

Šoštanj. V nedeljo, 29. oktobra ima pri nas orlovska mladina svoj dan. Ob 9. uri sprejem na kolodvoru, ob 10. uri slovenska služba božja za Orle, popoldne ob

Hipotekarna banka jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani je prevzela vsled sklepa pokrajinske uprave »Kranjsko deželno banko, z vsemi aktivi in pasivi. Delnice, ki znašajo 10,000,000 kron, so vse v posesti regulativnih posojilnic, kar je najboljše jamstvo za obstoj in napredok banke. Opozorjam na današnji oglas.

Dvogovor. Tonček, kje pa kupuješ štofe in hlače-vino, ker imaš zmiraj tako lepe obleke? — Ja, moj ljubi tovariš, mu odgovori Janko, v Celju pri Ivanu Mastnak, Kralja Petra cesta 15; tam dobiš vse bolj po ceni, prav dobro blago in dobro mero. 9056 (5-1)

Brez poštne za odgovor, se pri vprašanjih za inserate ne odgovarja!

Vabilo na izredni občni zbor

Kmetijske nabavne in prodajne zadruge v Ptiju, r. Z. Z. O. Z.

ki se vrši v nedeljo, dne 5. novembra 1922, ob 8. uri v dvorani Kat. izobraž. društva v Ptiju, min. samostan, pritliče. Na dnevnem redu je spremembra pravil in slučajnosti.

Ce bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se vrši v smislu § 31 zadržužnih pravil čez pol ure na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki sklepa veljavno ob vsakem številu navzočih ali zastopanih zadružnikov.

Ker bo spremembra pravil važna, se zadružniki nujno vabijo k polni udeležbi. 899

Zimsko perilo klobuke dežne plašče

1-10 898

čevlje, dokolenice (gamaše), copate, nogavice, rokavice, kravate, odeje, različno modno in galanterijsko blago najboljše vrste, najceneje nudi

Jakob Lah, Maribor, Glavnitrg 2

Visokodebelna sadna drevesa

jablane, hruske, marelice in breske (tdi pritlikavci) se dobe Ruška cesta 15. 917

Pozor! Imam za prodati 2 težka voza za težo od 30 do 40 q po ugodni ceni, voza oddam tudi za dober vinski mošt, kupci naj se blagovno obrichti pismeno ali ustremno pri trgovini M. Šumer v Poljanah, kjer izvedo natančno ceno, eventualno zameno vinskega mošta za vozove. 1-2 896

Učenca za sodarsko obrt se sprejme s hrano stanovanjem in perilom v hiši Fr. Repič, sodarski mojster v Ljubljani (Trnovo). Iztatom se dobe raznovrstni novi in stari vinski sodi. 904

Vinogradniki, posestniki prostore za vinotoč. Naslov: Kavarna Tement, Maribor, Glavni trg. 903

Izboljšana šmarnica

garantirana, prav dobro vkorenjena, več deset lisoč komadov na prodaj! Pojamilia daje oziroma spremema naročila Trnica, Sv. Janž p. Velenje. Ne zamudite, dokler je še kaj zaloge! Za odgovor se naj priloži dopisnica! 1-3 906

Cepljene trte, različnih vrst na podlagi »rip. Portalise« in tudi vkorenjene bele šmarnice proda Franc Zelenko, posestnik v trdnar, Rucmanci, Sv. Tomaz pri Ormožu. Cena po dogovoru. Za odgovor priložite znamke. 1-915

Vinicar z 4 močnimi osebamini in dvema lastnima kravama išče radi pomanjkanja krme drugo viničarijo. Kje, pove uprava. 895

Divjačino: srne, zajce, ježice, rebice, farane kупи по najvišji ceni A. Ekart, Škole, Pragersko. 907

PINTER & LENARD

Veletrgovina z železnino

v MARIBORU, Aleksandrova c. 32-34

priporoča za jesensko sezono bogato izberi peči vseh vrst, štedilnikov ter vseh njih sestavin in potrebuščin.

Zahvala.

Vsem, ki so sočustvovali z nami v prebriki žalosti ob nenadomestljivi izgubi naše preblage mamice, gospe

ANE GREIF

se najiskreneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni vč. dučovčini posebno domačemu g. župniku Alojziju Sagaj za večkratne tolazilne obiske ob času bolezni in g. stolnemu vikarju Antonu Tkavc za poslovilne besede ob odprttem grbu. Enako zahvalo izrekamo tudi sosednim g. župnikoma iz Sv. Martina pod Vurbergom in g. kapelu za spremstvo pri sprevodu. Prisrčna zahvala tudi vsem sorodnikom, prijateljem in znancem od bližnjih daleč za tako obilno udeležbo pri pogrebu, pa tudi domačemu pevskemu zboru za ganljive žlostinke ob hiši žalosti, v cerkvi in na pokopališču.

Vsem bodi Bog sam obilen plačnik! Preljubo mater pa priporočamo vsem v mojitev in blag spomin.

SV. MARJETA NA DRAV. POLJU, dne 15. oktobra 1922.

Žaljajoči ostali.

Vsemogočni Bog je po svoji neskončni Previdnosti in Modrosti poklical na plačilo svojega zvestega služabnika, našega dobrega in nepozabnega očeta, oziroma bista in strica, gospoda

Antona Jerovšek

posestnika v Spodnji Novivasi pri Slov. Bistrici

ki je v pondeljek, dne 23. oktobra, ob 7. uri zjutraj, po dolgotrajni, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, globoko udan v voljo božjo, v 78. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Telesni ostanki preblagega pokojnika se bodo v sredo, dne 25. oktobra, ob 9. uri dopoldne pri hiši žalosti v Spodnji Novivasi slovesno blagoslovili. Nato se bodo spremili v slovesnem sprevodu do župnijske cerkve v Slov. Bistrici, kjer se bo po mrtvaških molitvah darovala sv. maša zadušnica ter se bodo potem v rodbinskem grobu na župnijskem pokopališču položili k zadnjemu počitku.

Dušo nepozabnega pokojnika priporočamo v molitev in blaghotni spomin prisv. maši. In kateri so umrli v Kristusu, bodo ostali prvi... Torj se tolažite med seboj s temi besedami (I. Tes. 4, 17.)

SPODNJA NOVAVAS pri Slov. Bistrici, dne 23. oktobra 1922.

Franc Napotnik,
brat.

Ana in Mica Napotnik,
sestre.

Josip, Matija, Franc in Ana Napotnik,
nečaki.

Dr. Anton Jerovšek,
Janez, Marija in Ivana Jerovšek,
otroci.

Marija Jerovšek roj. Frešer,
sinaha.

Pepi in Ivan Jerovšek,
unuka.

505

Lep vinograd z novo zidano hišo blizu Poljčan se proda; nadalje 1 hiša z vrtom in sadosnškom v celjski okolici. Vpraša se pri Kotnik, Gornje Poljčane 67, p. Poljčane. 908

Otroška vrtnarica želi priti za vzgojiteljico k boljši rodinbi. Naslov pove upravista. 804

Prvi delavci in partijski pripeljejo seboj event partijo delavcev, se iščejo za zgradbo velika gozdne železnice s takojšnjim nastopom. Gozdni urad Oplotnica pri Konjicah 2-1 914

Posteljnino, kakor: modroce, vložke in zofe

Vinčar z 4 močnimi osebamini in dvema lastnima kravama išče radi pomanjkanja krme drugo viničarijo. Kje, pove uprava. 915

Ivan Jazber, tapetar Celje. Delavnica v Gaberjih, stranska vrata od kino. 1-5 918

Pozor!

Sprejem takoj pridnega učenca, ki ima veselje do čevljarstva. — CIRIL LOVEC, Glavni trg 4, Maribor. 916

Širite Sl. Gospodar!

LIVARNA

za zvonove in kovine, poprej [1. a. 1922]

DENZELA SINOVI, MARIBOR

Kopališka ulica 9, je zopet v obratu. — CERKVENE ZVONOVI. — Izdeluje surove litve v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina, aluminij, itd.) — UMETNA LIVARNA relief cerkveni svetilniki. — Vsa oprema za žgalnice kletarstva, pivovarne, opreme za plin in vodovod, opreme za cevi, pipe za pivo, uteži iz medenine lastnega izdelka. Popravljalnica za brizgalne i. t. d. — — — — — Inž. J. & H. Böh

Oglejte si trgovino z mešanim blagom

Franc Starčič, Maribor

Vetrinjska ulica 15

tam dobite sveže došlo blago kakor: suknjo, hlačevino, barhente, platno, odeje, predpasnike, hlače, srajce in zimsko perilo po nizki ceni.

Ravnoram se Vam nudi vse vrst špecerijsko blago po znatno znižanih cenah. 5-2 879

Naznanilo!

KRANJSKA DEŽELNA BANKA

naznanja, da je vsled sklega pokrajinske uprave prešla z vsem aktivnim in pasivnim premoženjem v last regulativnih hranilnic ter se bode vodila pod naslovom:

Hipotekarna banka jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani.
z delniško glavnico K 10,000.000.—

Izrševali se bodo vsi običajni bančni posli na najsolidnejši podlagi. Zveza najmočnejši hranilnic je najboljše jamstvo za obstoj in napredok banke.

Razne novice.

Tihotapljenje po Vojvodini. Še pred nedavnim časom je cvetelo tihotapljstvo raznega blaga v Avstrijo, a sedaj je dosegla švercerija svoj višek iz Vojvodine na Madžarsko in Rumunsko ter obratno. Pogranicne oblasti sicer lovijo te vojvodinske tihotapce, a ponajveč brezuspešno. Sodnija v Zombolju je odsodila na zapor pred nedavnim časom 12 vojvodinskih trgovcev, ker so prodajali in barantali z utihotapljeno robo.

Kako so nastale «časniške race». Zakotni listič, pa tudi svetovni časniki pošiljajo od časa do časa med svet izmišljene novice, ki se navadno imenujejo «časniške race». Prijazna tica, ki nas razveseljuje, ko plava po ribniku, še bolj pa, ko leži pečena pred nami na krožniku, je prišla ob svoje dobro ime. Storjeno krivico moramo popraviti. Zagrešil je zmoto Martin Luter; besedel «legend» je v svoji hudočnosti, če ne zlobnosti prekrstil v «Lügende»; ljudska etimologija je iz tega napravila «Lüg-Ente»; prvi del te besede so izpustili, ostala je samo še: raca (Ente) — lažnivka. Kot časniška lažnivka je raca stara okoli 100 let. Ime je dobila vsled neka smešnice Holandca Norb. Kornelissena, ki je v nekem podlistku poročal o 20 racah, da je vsaka «druga raca prvo raco s kostmi in perjem požrla in je naposled zadnja, t. j. dvajseta raca imela vseh 19 rac v želodcu!»

Zadružništvo v Bolgariji. Zveza bolgarskih ljudskih denarnih zadrug («Ljudskih bank») je imela leta 1918 še samo 33 članic, sedaj pa jih ima že 81. Stevilo zadružnikov pa se je sorazmerno še mnogo bolj pomnožilo. Leta 1918 je bilo samo 10.760 zadružnikov, sedaj jih je pa že 35.000. Skupna glavnica vseh teh zavodov je znašala lani 31 milijonov levov (lev je 2 kroni). Prometa so zadruge imele lani 22 milijard levov. Tako se kmetsko ljudstvo, ki ima celo vlado v svojih rokah, vedno bolj osamosvaja ter gospodarsko in kulturno dviga. Vlog so zadruge imele 225 milijonov, od tega na zemljiških posojilih 118 milijonov levov. Po poklicu je bilo med zadružniki 12.929 obrtnikov in poljedelcev, vti drugi so bili po večini trgovci, ker rabijo največ kredita. Že teh nekotriki številki zadostujejo, da si predostim ogromen kulturni in gospodarski razvoj bolgarskega ljudstva. Ponosni smo nanj, kakor na svoje bratre in bol nam stiska srce, da ne moremo skupno delovati za boljšo bodočnost jugoslovenskega naroda. — Prišlo pa bo tudi to!

Dopisnica. Dopisnica, ki je povzročila v dopisovanju velikanski preobrat, je še le 41 let stará. Prve dopisnice so bile izdane v Avstriji 1. oktobra 1869, in tri mesece pozneje jih je bilo razprodanih že tri milijone komodov. Ideja, izdajati dopisnice, se je porodila že štiri leta prej v Nemčiji, a ker se je poštna uprava zbalala fiaska, še ni prišlo takrat do izdajanja dopisnic.

Kaj so bili očetje velikih mož? Virgilov oče je bil sluha in veliko let suženj. Shakespearov oče je imel trgovino z drvami. Washingtonov oče je bil farmar. Oče Abrahama Lincolna je bil dninar in še le pozneje je imel malo farmo. Demosten je bil sin kovača, Kolumb sin tkalca in tudi sam je bil izučen v tem rokodelstvu. Faradayev oče je bil kovač in je zelo branil sinu delati kemične eksperimente.

Najstarejši zdravnik sveta. Nemški, v Monakovem izhajajoči zdravniški list poroča: Prvi zdravnik, o katerem imamo verodostojna poročila, je bil Egiptčan I-em-Hetep, ki je živel v času kralja Tekserja, torej okrog 4500 let pr. Kr. Ime pomeni «nositelj miru». O velikem spoštovanju, ki ga je ljudstvo imelo do njega, priča njegov grob pri Memfidi, ki se nahaja v bližini kraljevega groba. Po njegovi smrti so mu izkazovali božjo čast.

Godbina spreobrnila pijanca. Dr. Foerster piše med drugim tudi tole: «Bil je župnik, ki je ob vsaki priliki, ko je slišal govoriti o kakem pijancu, rekel: «Rad bi vedel, kaj je vzzrok njegovega pijančevanja?» Pa je poizvedoval in skoro vedno izvedel, da pije ali zato, da bi v pijaci pozabil kak nesrečen korak, ali ker ima premalo veselja do svojega dela, ali ker ga razjedata žalost in skrb, ki jih ne zna drugega pregnati, kakor s pijačo. — Ne kaže torej pijanca takoj zaničevati, ampak misli na to, koko bi se dal dvigniti. Otroci sami lahko marsikaj pripomorejo, da se takemu očetu začne bolj dopadati v domači hiši, kakor pa v gostilni. Znano mi je o enajstletni deklinci, ki se je učila igrati na citre, da bi zvečer kaj zaigrala očetu — delavcu in pijancu, ko pride iz tvornice. Ko je prvič poskušala praskati po strnah, je seveda šlo kar skozi ušesa in oče je kar drl v gostilno. Toda kmalu se je toliko priučila, da je začela igrati lepe, sanjave in melodijozne narodne pesmi. Tedaj pa oče ni več tekel v krčmo. Obsedel je doma. Mirno kadil svojo pipu tobaka in prisluškoval mehkim glasom citer. In s časoma je tudi okoli njegovega srca postalo mehko, in kar je prej dobrega v srcu spalo, se je prebudilo in vzklilo v lepše življenje.»

Mlekarska Tončka.

(Poslovenil Vekoslav.)

«Glejte jo, mlekarsko Tončko! Glejte jo!» so kričali vaški otroci in bežali od vseh strani skupaj, da so si z odprtimi ustimi ogledali postavno žensko, ki je mogočno sedela na vozlu z mlekom in krepko vodila živahne konje. Tudi odrasli so postajali in čudeč se majali z glavo. «Tončka, ali je res ona? No, se ji je pač zmešalo!»

Ona pa se ni zmenila za zjala. Mirno se smehljačo je peljala mimo njih in je kmalu zginila v gosatem prahu na cesti proti mestu.

Zdaj je rekel tudi krojač Miha svojo sodbo. «Kako se vendar morete čuditi temu, kar dela Tončka? Ali ni vse neno življenje dovolj čudno? Mislim, da bi se dala napraviti iz tega lepa povest.»

Zoper to ni upal nihče ugovarjati, kajti krojač Miha je bil edini v celi vasi, ki je vsaj približno vedel, da me dozdaj še ni nihče silil, presojati izdelke, krojače pa vse žele.

Ali pa je imel on prav glede Tončke? Ali je bila njena preteklost res tako burna? Da je bila najdenka, da se njena mati nikdar ni oglasila — no, tako se zgodi marsikom drugemu tudi. Tončka je vsaj to srečo imela, da so jo odgojili dobri, ljubezni redniki, ker so bili sami brez otrok, v oporoki zapustili vse svoje premoženje: hišo in nekaj njiv. Zato si je lepo, brhko mladenčku z manjšim posestvom marsikdo želel za ženo. Da je svoj prosti čas, ki ji je ostal od obdelovanja majhne dedščine, porabila za to, da je kot težakinja hodila delat na graščinski marof in si tako prihranila lepo svotico, zaradi tega jo zakona željni fantje niso nič manj čislali.

In da je Tončka čez nekaj let čakanja vzela v zakon lahkomiselnega Franca Kobaria? K temu moramo zopet reči: tisoč drugih žensk ne naredi nič bolje. Ženske žalibog zelo redko lahkomiselnost moških vzamejo za resno. Kajti vsaka ženska se čuti poklicano, da bo moža poboljšala. Tudi Tončka je mislila, da ga bo spreobrnila, in dobro se ji je zdelo, da je postavni Franc Kobar, ki je vsem dekletom iz vasi in od drugod zelo ugajal, izbral ravno njo. Bil je voznik na marofu in je vozil vsak dan posode z mlekom v eno uro oddaljeno mesto in ga tamkaj dostavljal naročnikom. Njegov zaslužek je bil precej velik, da si ni nič prihranil je bilo krivo to, ker se je ob nedeljah in včasih tudi ob delavnikih po krčmah bolj razposajeno obnašal, kakor je bilo prav za prav potrebno. A Tončka se je tolažila, da se bo v zakonu že poboljšal. Franc je bil sirot brez starišev, zato je bilo razumljivo, da mu je bilo v njegovi podstrešni sobici predolgočasno, da si je rajši v krčmi poiskal družbo. Pri njej bo pa imel lepo in prijetno življenje, da bo gotovo rajši doma ostal in zmerino živel.

Zdaj je preteklo 10 let od poroke. Kako se je Tončki izpolnilo njeno pričakovanje? Prva leta še je za silo šlo. Francu je dopadlo, da je naenkrat postal posestnik, in na vrtu in na polju ga je marsikatero uro zadržalo doma. Ob nedeljah ni hotel pustiti krčme. «Treba mi je razvredril, tudi nočem, da bi ti hlača nosila», je rekel jezno, ko ga je žena mirno opominjala, da to «razvedrilo» požre redno polovico tedenškega zasluga. Tončka je molčala. Saj je še nekako shajala, ker je sama pridno delala. Toda sklenila je, da ostane nedotaknjena njena dedščina, da je lahkomiseln mož ne bi spremenil v «razvedrilo».

Dobila sta tudi šest hčerk, in mati je imela obilo opravkov. Kobar je bil vesel prve deklice, sčasoma pa je postal brezbrižen do žene in otrok.

Zahajal je tudi med tednom večkrat v krčmo. Če dalje pozneje je prihajal z vozom iz mesta. Če so ga vprašali po vzrokih, je našel tisoč izgovorov. Znanci pa so pričovali, da so ga videli v zloglasnih beznicah.

Nazadnje ni Tončki dal nobenega prispevka več za hišne potrebe. Saj veliko tako ni nikdar prispeval. Zastonj ga je skušala spraviti na pot zvestega izpolnjevanja dolžnosti, njena beseda ni imela več nobene moči do njega.

Nekega dne je dal oskrbnik poklicati Kobarjevo ženo. To je bilo nekaj nenavadnega in ni nič dobrega obetalo. S težkim srcem je stopila v pisarno.

«Neprijetna zadeva je,» začne oskrbnik, «zaradi katere sem vas povabil semkaj.»

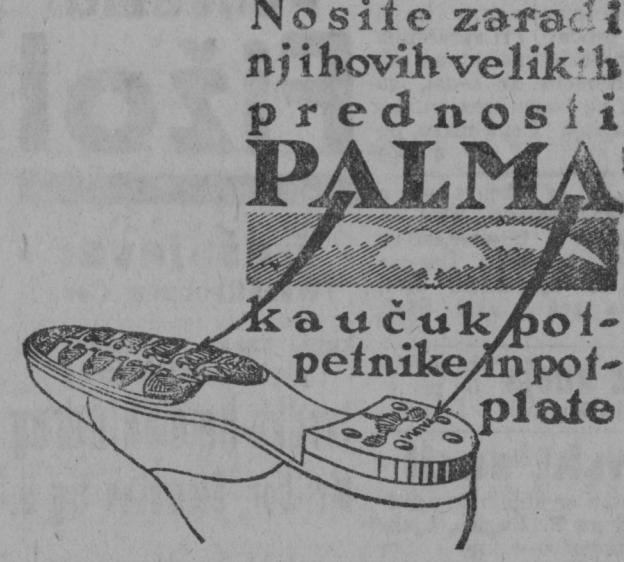
Uboga žena je obledela. «Moj mož,» je rekla, «je postal zanikern. » «Če bi bilo samo to! Žalibog je veliko hujše!»

«Moj Bog,» zavpije Tončka. Kolena so se ji šibila, in oskrbnik, ki je to zapazil, ji primakne stol. «Sedite vendar in se pomirite. Nočem vam ničesar očitati, vi niste krivi, da je mož takšen postal. Vi ste pridni in pošteni. » Poštana! » zavpije tresoča se žena. «To vendar ne pomeni, da —. Gospod ne mučite me; povejte mi hitro in brez ovinkov vse.»

«Da, res, postal je goljuf. Ze dalej časa dnevni računi ne soglašajo. Vselej je nekaj manjkalo, a vsikdar je imel izgovor: ta ali oni odjemalec ni plačal, je prosil za odlog. Verjet sem, čeravno se mi je zdelo čudno, ker

moji odjemalci so bili vsa leta točni plačniki. Odškod torej naenkrat ta nerednost? Slednji sem poizvedeval. Očital sem mu njegovo krivčnost, in priznal je. Matra družba ga je navadila na karte, da bi zgubo pokrila, je skrivaj jemal od denarja za mleko v zaupanju, da bo ta denar s kakim večjim dobitkom zopet povrnli. Še sano me je prosil, da mu prizanesem, ter obljubil, da se loči poboljšati. Mislij sem na vas in vaše otroke in mu odpustil, da obdržal sem ga celo v službi in mu dovolil, da je primanjkljaj doplačal v malih črkok in ob svojega zaslužka. Od tega je sedaj že nekaj časa —.

(Dalje pričetek njeni).

Fotograf A. KIESER

Maribor, Gregorčičeva ulica štev. 20
ob gornji Gosposki ulici

se priporoča pri porokah, primicijah, družinah in društvenih prireditvah.

Stroškov se ne zaračuna, cene kakor v mestu.

Največji in najstarejši atelje v mestu.

Kje se kupi po znižanih cenah ??

pri tvrdki

IVAN MASTNAK Celje, Kralja Petra c. 15

Prepričajte se da kupite od 20. oktobra 1922, po zelo znižanih cenah vsake vrste sukna za površnike in obleke, lepo volneno blago za dame, hlačevino, tiskarnino (blaudruck), cefir, barhent, krojaške potrebščine, izdelane površnike, obleke i. t. d. za gospode in dečke. Brez konkurenčne!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica v Mariboru.

584

Začasno: Koroška cesta 1/1 — Telefon 311 — Brzojavi: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Blejs.

Interesna skupnost s Sveopćo Zanatljiskom banko d. d. v Zagrebu in njenou podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez R 60,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščeni prodajalec srečk državne razredne loterije.

Jabolka, orehe in drugo sadje
kupuje na debelo 2-2 889

J. Čuk, Zagreb, Krojiška 12

Cepljene trte

različnih najbolj priporočljivih vrst cepljene na podlagi Rip. Portalis, v koreninjene trte šmarnice za prodati. Pri vprašanjih je treba priložiti znamko za odgovor. Naročite že sedaj, da spomladi ne boste brez trt, ko bo čas sajenja. Cena nizka, po dogovoru. 2-4 892

Vzame se tako v našem trgovskem lokal ev. z gostilno in z inventarjem na celo dobro idote v kraju. Cenjene praznede na upraviteljstvo Slov. Gospodarja pod "Lekal" 884. 3-5

2 lepa konja sta na pro-
daj pri g.
M. Berdajs, Maribor. 3-3 882

Vinski sodi

novi in stari se kupijo po ugodnih cenah pri Fr. Repiču, Ljubljana, Trnovo. 3-4 864

Laneno seme

vosek, suhe gobe,
ku mno, orehe,
fižol, vseh vrst žita

ter sploh vse deželne pridelke kupuje po najvišji dnevni ceni tvrdka 8-10

J. Dečko, Celje, Glavni trg 10.

lik tanje cerkve, (prej Milan Hočvar).

Seno, slamo drva, premog,
žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja
OSET ANDREJ, MARIBOR
Aleksandrova cesta 57, tel. 888.

Poljedelci!
Fižol

- črešnjevec - Amerikanski (Wachtibohnen Ceco)

kupi vsako množino in plača najvišje cene
tvrdka Hmelakindrug
Maribor, Slomškov trg 6. 2-839

Kupim gostilno; žago, malo višo ali kakšno po-
nestvo. Ponudbe z natančnim popisom in ceno na Gornik v Libeličah, Koroško. 3-3 862

200 kron na dan

lahko vsak zaslubi doma v svojem kraju. Kdo hoče ta zasluk, naj pošlje v pismusvoj natančni naslov ter znamko za odgovor. JOSIP BATIČ, Litija 31. 10-3 869

Sadjerejci, vinogradniki, poljedelci in vrtnarji!

Zahtevajte brezplačni seznam in popis najzanesljivejših sredstev za po-končavanje mrcesa i. t. d. na sadnem dnevu, škodljivcev na poljih in vrtovih, nadalje peronospora in snetljavost pri žitu. 2-5 884

Ljubljanska komercijal. družba
Ljubljana 3, Bleiweisova cesta 18.

LJUDSKA POSOJILNICA V CELJU

pri „Belem volu“.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po

4 1/2 % oziroma do 5 1/2 %

od dneva vloge do dneva dviga. — Posojila daje na vknjižbo, poroštvo in zastavo. — Otvarja trgovske kredite pod zelo ugodnimi pogoji.

POZOR!

Bakrene kotle za žganjekuhu

trpežno izdelane, po ugodni ceni in sicer od 25 do 60 litrov vsebine ima v zalogi trdka

STANKO ŽARGI & Co., LJUBLJANA
Martinova cesta štev. 5.

Zahtevajte cenik!

Takojšnja dobava!

PODRUŽN. JUGOSLOV. MATICE V PTUJU

PRIPOROČA SLEDEČE NARODNE TVRDKE

Špecerija:

Kreft Hinko, Srbski trg;
Petrovič Ljudevit, Cankarjeva ulica;
Senčar Alojzij, Prešernova ulica;
Tušek Ciril, Prešernova ulica;
Vaupotič Anton, Slomškova ulica;
Sorko Josip, Breg pri Ptaju.

Galanterija in čevljarske potrebščine:

Snoj in Urbančič, Krekova ulica.

Usnje in čevljarske potrebščine:

Brata Vešnjak, Slomškova ulica;

Zavernik Jakob, Cankarjeva ulica 1.

Steklo, porcelan, šipe:

Kraigher Avgust, Slovenski trg 1.

Veletrgovina vina in šampanjca:

Cuček Franc.

Veletrgovina vina:

«Vinarija».

Trgovina z lesom:

Kravina Franc, Ormoška cesta.

Pivovarna:

Delniško pivo, zastop. Franc Zorčić.

Stavbeni material:

Treco & Macun, Ormoška cesta.

OKOLIČANI IN MEŠČANI, KUPUJTE PRI TEH TVRDKE!

Prvovrst. umetna GNOJILA

dobavlja najceneje veletrgovina

Vinko Vabič, Žalec, Sloven.

Jamstvo za vsebino!

Jamstvo za vsebino!

Vse vrste v zalogi:

18 odstot. Thomasovo žlindro, 40-42 odstot. kalijevo sol, 18-20 odstot. kostni superfosfat, 15 odstot. rudinski superfosfat, 15-17 odstot. apneni dušik.